Bundel - Commissievergadering Wijchen van 12 september 2024

1 Opening
Spreektijd fracties: 12 minuten
Spreektijd college: 30 minuten

2 Mededelingen

3 Vaststellen agenda

4 Vaststellen lijst besluiten, adviezen en toezeggingen
- Concept lijst besluiten adviezen en toezeggingen commissievergadering 27-6-2024

5 Vragenhalfuur
Spreektijd: 3 minuten per fractie

6 Mededelingen en vragen over verbonden partijen
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

7 Bespreekstukken

7.1 237566 Beslisnota Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen
- Dossier 5843 voorblad
- 237566 Beslisnota Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen
- Bijlage 1 - beslisnota voor het college van B&W kennisgeving en kredietaanvraag - voortgang realisatie AZC Wijchen
- Bijlage 1a - CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen

7.2 237012 Beslisnota Participatie en cocreatie kader
- Dossier 5948 voorblad
- 237012 Beslisnota Participatie en cocreatie kader
- DEF Participatie en cocreatie kader

7.2.a Achtergrondinformatie: 110786 Informatienota Update communicatie en inwonersparticipatie bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling
- Dossier 5972 voorblad
- 110786 Informatienota Update communicatie en inwonersparticipatie bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling

7.3 228375 Beslisnota Grip op bewindvoering
- Dossier 5989 voorblad
- 228375 Beslisnota Grip op bewindvoering

7.4 252358 Beslisnota Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk
- Dossier 6076 voorblad
- 252358 Beslisnota Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk
- BIJLAGE 1 Motie 11 Gelijkheidsmonument (21 61958)_2
- BIJLAGE 2 Ondernomen processtappen en toelichting op motievragen
- BIJLAGE 3 Procesvoorstel Artikel 1 Kunstwerk

8 Sluiting

Lijst besluiten, adviezen en toezeggingen

Extra commissievergadering Wijchen

Datum	27-06-2024
Tijd	20:15 - 21:45
Locatie	Wijchen, Kasteel
Voorzitter	Karin Hoogteijling

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2 Vaststellen agenda

De agenda is ongewijzigd vastgesteld.

3 Bespreekstukken

3.1 241973 Beslisnota Visie op wind- en zonne-energie gemeente Wijchen: Op weg naar 2035

Toezegging wethouder Schouten: Het college informeert de raad zodra er meer bekend is over de 'waardering' van een hoogspanningsstation.

De fractie van Kernachtig Wijchen kondigt een amendement aan.

Het advies van de commissie is om dit raadsvoorstel te agenderen als bespreekstuk voor de raadsvergadering van 2 juli.

4 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21:45 uur.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	5843
Extern Zaak ID	Z/24/226375
Vertrouwelijk	Ja
Vergaderdatum	12 september 2024
Agendapunt	7.1
Titel	237566 Beslisnota Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Eigenaar	Thijssen, Miranda
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P1 Veiligheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
237566 Beslisnota Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen
Bijlage 1 - beslisnota voor het college van B&W kennisgeving en kredietaanvraag - voortgang realisatie AZC Wijchen
Bijlage 1a - CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Raad openbaar Wijchen	20 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2024
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2024**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/237566

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Kennisgeving en kredietaanvraag voortgang asielzoekerscentrum Wijchen

Datum: 12-06-2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van het collegebesluit
   Voortgang asielzoekerscentrum Wijchen met zaaknummer Z/24/226375; *bijlage 1*
2. Voor de realisatie van het azc een investeringskrediet van € 21 mln beschikbaar te stellen
3. Af te wijken van de nota investeren en afschrijven en de gevraagde investering af te schrijven in 10 jaar en de kapitaallasten, en andere eigenaars gebonden lasten, te dekken uit de huurinkomsten van het COA
4. Het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 aan te kopen welke is opgenomen in de businesscase

Aanleiding
Op 11 april 2023 heeft het college ingestemd met de nota "Gezamenlijke opgave asielzoekers". De gemeenteraad is hierover geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld om over dit onderwerp zaken mee te geven aan het college. In deze nota hebben we besloten om een azc voor 300 asielzoekers te realiseren aan de Teersdijk. Voor een periode van in elk geval 5 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging van nog eens 5 jaar na een tussentijdse evaluatie. Deze voorziening is bedoeld voor asielzoekers die de gemeenten Wijchen en Druten moeten opvangen volgens de Spreidingswet. De gemeente Wijchen stelt de grond beschikbaar en het COA zou het pand gaan bouwen en de locatie beheren. De afgelopen maanden bleek het COA moeite te hebben om alle opgaven in het land tijdig te kunnen realiseren.
Daarom hebben we met het COA afgesproken dat de gemeente Wijchen het azc gaat realiseren en verhuren aan het COA. Dit betekent dat de gemeente opdrachtgever wordt voor de bouw, en alle voorbereidingen hiervoor treft. Het COA ziet dit als een pilot waarbij zij de gemeente een locatie laten bouwen die zij zullen huren.
Op deze manier kunnen we toch zo snel mogelijk een azc beschikbaar hebben en een bijdrage leveren om uit de landelijke opvangcrisis te komen. De besluiten die hiervoor nodig zijn worden de raad nu voorgelegd in deze beslisnota.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
11-04-2023	Informatienota Uitwerking gezamenlijke opgave van de gemeenten Wijchen en Druten met betrekking tot de opvang asielzoekers Z/23/111134
19-09-2023	Informatienota wijziging locatie opvang asielzoekers en arbeidsmigranten Wijchen Z-23-138152
03-11-2023	Informatienota Deelplan Rijk van Nijmegen opvang vluchtelingen, ontheemden en huisvesting Z-23-141271
27-02-2024	Informatienota voor de Gemeenteraad gevolgen spreidingswet Wijchen Z/24/227770
12-06-2024	Beslisnota voortgang realisatie azc Wijchen Z/23/226375

Gewenst resultaat
De gemeente Wijchen heeft een azc beschikbaar voor 300 asielzoekers binnen een zo snel mogelijke realisatietermijn om zo te kunnen voldoen aan de huidige Spreidingswet, waarbij het COA de kosten volledig voor rekening neemt.

Argumenten
2.1 De raad moet een investeringskrediet beschikbaar stellen om het azc te kunnen realiseren.

Het budgetrecht van investeringen ligt bij de raad. De realisatie van het azc is voor de gemeente budgetneutraal: het COA betaalt alle kosten terug via de huurinkomsten die we gaan ontvangen voor het terrein en de gebouwen. We gaan uit van een kostprijs dekkende huur die de gemeente gaat ontvangen in de 10 jaar dat het azc in gebruik is. Dat betekent wel dat de gemeente eerst zelf de uitgaven voor realisatie van het azc moet voorfinancieren. Ook betekent dit dat we met het COA afspreken dat het azc 10 jaar mag blijven staan, met een tussentijdse evaluatie na 5 jaar.

3.1 In de bestuursovereenkomst worden afspraken gemaakt over deze termijn

We gaan de investering afschrijven in 10 jaar. Hiermee wijken we af van de in de nota "investeren en afschrijven" vastgestelde afschrijvingstermijn van 15 jaar. Met het COA worden in de bestuursovereenkomst afspraken gemaakt over deze looptijd.

4.1 Het azc is beter te ontwikkelen met de aankoop van deze grond

We hebben met alle omwonenden en belanghebbenden persoonlijke gesprekken gevoerd. De eigenaar van dit perceel heeft aangegeven dat hij dit graag wil verkopen aan de gemeente. Door deze grond aan te kopen kunnen we de indeling van het terrein optimaliseren. Dit bevordert ook de verkeersveiligheid i.v.m. het afwikkelen van het verkeer. De kosten voor het aankopen van het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 zijn opgenomen in de businesscase en worden dus door het COA vergoed.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Het traject brengt risico's met zich mee

Er kunnen risico's ontstaan als gevolg van het vergunningentraject en de marktsituatie. Dit kan een belemmering opleveren in de ontwikkeling. We gaan er samen met het COA op sturen om deze risico's te beperken.

2.2 *De werkelijke kosten kunnen hoger zijn dan begroot*.

Het COA heeft ons een plafondbedrag aangegeven. De huidige businesscase is solide en blijft ruim onder dit plafondbedrag. Dit weten we door zorgvuldige analyses, berekeningen, en een ruime post onvoorzien die is opgenomen in de businesscase. Er kunnen desondanks onvoorziene kosten ontstaan die niet in de businesscase zijn opgenomen. Wij schatten echter in dat de marge tussen de businesscase en het plafondbedrag voldoende is om de risico's af te dekken. Omdat de gemeente zelf opdrachtgever wordt kunnen we bijsturen in het proces om het plafondbedrag niet te overschrijden.

2*.3 De Spreidingswet wordt mogelijk op termijn ingetrokken*

Het nieuw te vormen kabinet heeft aangegeven de Spreidingswet in te willen trekken. Tot die tijd is de huidige wet van kracht. In het Rijk van Nijmegen en in de provincie Gelderland hebben we afgesproken dat alle gemeenten hun taakstelling op asiel volgens de huidige Spreidingswet blijven uitvoeren. We vinden het belangrijk om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor humane opvang. De huidige crisis vraagt nu om voldoende opvangplekken.

Financiële gevolgen

De realisatie van het azc vraagt een investering van € 21 mln inclusief btw. Wij gaan ervan uit dat er geen investeringssubsidies beschikbaar zijn. De investering zal in zijn geheel geactiveerd en afgeschreven worden. Voor de afschrijving hanteren we een ander uitgangspunt dan vastgesteld in de nota investeren en afschrijven. Normaal gesproken hanteren we een termijn van 15 jaar voor tijdelijke huisvesting. We hanteren nu een termijn van 10 jaar omdat er in de bestuursovereenkomst afspraken worden gemaakt over deze periode. We onderzoeken nog of er financiële optimalisaties mogelijk zijn met het COA.

De kapitaallasten van deze investering ad € 2,52 mln zullen tezamen met alle andere financiële verplichtingen met betrekking tot deze locatie vertaald worden in de huurprijs van het COA. Voor de gemeente is dit dus in de periode van 10 jaar een financieel neutrale transactie. Om fluctuaties in de exploitatie op te vangen door de jaren gebruiken we ook voor deze locatie de egalisatiereserve: exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

We hebben met het COA afgesproken dat zij de voorbereidingskosten financieren. Deze vallen binnen de totale businesscase.

Communicatie

Na het collegebesluit hebben we omwonenden, omliggende bedrijven en andere geïnteresseerden geïnformeerd over de voortgang van de realisatie van het azc. Nadat de raad een besluit heeft genomen over het investeringskrediet, informeren we hen opnieuw. Ook passen we de informatie op onze website aan, zodat deze weer actueel is.

Inwonersparticipatie
We gaan na de zomer samen met het COA in een klankbordgroep met omwonenden en een klankbordgroep met omliggende bedrijven in overleg over thema's als verkeersveiligheid, groenvoorziening, leefbaarheid en integratie.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het college werkt de definitieve afspraken samen met het COA uit in een bestuursovereenkomst en een intentieovereenkomst.
De volgende stap is het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en het COA. In deze samenwerkingsovereenkomst leggen we in ieder geval afspraken vast over:

- de huur van het terrein en de gebouwen;
- de definitieve businesscase;
- de aanbestedingsstukken;
- risicoverdeling tussen partijen.

Als de gemeenteraad op 20 juni instemt met het investeringskrediet, dan kunnen we na de zomer in gesprek met de direct omwonenden over de aanvraag omgevingsvergunning. Vervolgens willen we de vergunning aanvragen. We verwachten dat het azc in 2025 kan openen.

Geheimhouding:
Het college heeft geheimhouding gelegd op de businesscase (bijlage 2).
In de businesscase staat in detail welke investeringen we gaan doen voor realisatie van het azc. Deze informatie is geheim om de financiële belangen van de gemeente niet te benadelen. Als bekend wordt welke investeringen worden gedaan dan kan dit de onderhandelingspositie van de gemeente in dit project en toekomstige projecten schaden.
Het college kan een verplichting tot geheimhouding opleggen op informatie die bij hen berust op grond van een belang genoemd in artikel 5.1 eerste en tweede lid Wet open overheid (Woo). Omdat hier sprake is van een financieel belang, genoemd in artikel 5.1, tweede lid, sub b, van de Woo besluit het college geheimhouding op te leggen op de bijlage "business case". Op grond van artikel 88, lid 2 Gemeentewet kan het college deze informatie verstrekken aan de raad. De geheimhouding geldt alleen voor bijlage 2: 'businesscase'. De geheimhouding geldt dus niet voor het totaalbedrag van € 21 mln en andere informatie die in de beslisnota staat.

Bijlagen
Bijlage 1_Beslisnota Voortgang realisatie AZC Wijchen
Bijlage 1a_CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen
Bijlage 2_Businesscase (geheim)

Openbaar

Zaaknummer: Z/24/226375

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Voortgang asielzoekerscentrum Wijchen

Datum: 12-06-2024

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. kennis te nemen van de concept bestuursovereenkomst, de concept intentieovereenkomst toegevoegd als bijlage 2 en 3, en de brief van het COA (CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen) toegevoegd als *bijlage 1*
2. met het COA definitieve afspraken te maken over het ontwikkelen van een azc en deze vast te leggen in een bestuurs- en intentieovereenkomst en door te gaan met de voorbereidingen voor de realisatie van het azc
3. in te stemmen met de businesscase toegevoegd als *bijlage 4*
4. voor de realisatie van het azc een investeringskrediet te vragen aan de raad van € 21 mln euro waarvan de kapitaallasten gedekt worden door de jaarlijkse huurinkomsten vanuit het COA, en hiervoor bijgevoegde beslisnota (bijlage 5) ter besluitvorming voor te leggen aan de raad
5. de raad te vragen in te stemmen met de aankoop van het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 welke is opgenomen in de businesscase
6. een blijvende geheimhouding op te leggen op de businesscase
7. als het ministerie niet akkoord gaat met de gevraagde investering, dan bovenstaande besluiten in te trekken.

Aanleiding
Op 11 april 2023 heeft het college ingestemd met de nota gezamenlijke opgave asielzoekers. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In deze nota hebben we besloten om een azc voor 300 asielzoekers te realiseren aan de Teersdijk. Voor een periode van in elk geval 5 jaar, met de mogelijkheid tot verlenging van nog eens 5 jaar na een tussentijdse evaluatie. Deze voorziening is bedoeld voor asielzoekers die de gemeenten Wijchen en Druten moeten opvangen volgens de Spreidingswet. De gemeente Wijchen stelt de grond beschikbaar en het COA zou het pand gaan bouwen en de locatie beheren. De afgelopen maanden bleek het COA moeite te hebben om alle opgaven in het land tijdig te kunnen realiseren. Daarom hebben we met het COA afgesproken dat de gemeente Wijchen het azc gaat realiseren en verhuren aan het COA. Dit betekent dat de gemeente opdrachtgever wordt voor de bouw, en alle voorbereidingen hiervoor treft. Het COA ziet dit als een pilot waarbij zij de gemeente een locatie laten bouwen die zij zullen huren.
Op deze manier kunnen we toch zo snel mogelijk een azc beschikbaar hebben en een bijdrage leveren om uit de landelijke opvangcrisis te komen. De besluiten die hiervoor nodig zijn worden het college nu voorgelegd in deze beslisnota.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
11-04-2023	Beslisnota Gezamenlijke opvang asielzoekers Z/23/108972
11-04-2023	Beslisnota Verdeling gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Z/23/111134
13-09-2023	Beslisnota wijziging locatie azc Z-23-138152
10-10-2023	Beslisnota Wijchen Deelplan Rijk van Nijmegen Z-23-14127
27-02-2024	Informatienota voor de Gemeenteraad gevolgen spreidingswet Wijchen Z/24/227770
09-04-2024	Beslisnota Actualisatie gezamenlijke opgave opvang asielzoekers Z/24/236141

Gewenst resultaat
De gemeente Wijchen heeft een azc beschikbaar voor 300 asielzoekers binnen een zo snel mogelijke realisatietermijn om zo te kunnen voldoen aan de huidige Spreidingswet, waarbij het COA de kosten volledig voor rekening neemt.

Argumenten
2.1 In de bestuursovereenkomst komen de afspraken over het faciliteren van een asielopvang voor 300 personen voor 10 jaar op de locatie aan de Teersdijk.

Voor het gemeentebestuur is het belangrijk om vooraf duidelijke afspraken te maken met het COA over het azc. Daartoe bestaat een standaardovereenkomst die het COA landelijk gebruikt om de met gemeentebesturen gemaakte afspraken in vast te leggen. In deze zogenoemde bestuursovereenkomst wordt onder meer afgesproken dat het COA tot kerntaak heeft de opvang en begeleiding van asielzoekers te verzorgen, en dat er maximaal 300 asielzoekers worden gehuisvest in het azc. Ook spreken we met het COA af dat het azc 10 jaar aanwezig zal zijn. We blijven doorlopend in gesprek in een omwonendenoverleg, we evalueren jaarlijks met de omgeving en netwerkpartners, en we voeren na 5 jaar een uitgebreide evaluatie uit. Deze evaluaties zijn gericht op het zo nodig verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid.
Verder spreken we met het COA af dat het COA zich inspant om een evenwichtige samenstelling van de vreemdelingen voor wat betreft herkomst, geslacht, leeftijd en gezinssituatie te bereiken waarbij het COA afhankelijk is van de asielzoekers die zich op dat moment aanmelden. Het zal daarom altijd een afspiegeling zijn van de aanmeldingen op dat moment. Onderdeel van de bestuursovereenkomst worden de aanvullende werkafspraken tussen het COA en gemeentebestuur. Hierin worden specifieke afspraken neergelegd, onder meer over het, ter bevordering van de leefbaarheid van de omgeving, beschikbaar stellen van straatcoaches en boa’s.

2.2 Door als gemeente als opdrachtgever op te treden ontlasten we het COA.

Doordat het COA in het hele land als gevolg van de Spreidingswet voorzieningen moet ontwikkelen en bouwen komt zij in capaciteitsproblemen. De enorme vraag sluit niet aan bij de maximale mogelijkheden tot uitbreiden van deskundig personeel bij het COA om deze vraag te kunnen behappen. Door met COA af te spreken dat wij opdrachtgever worden, ontlasten we deze organisatie en zorgen we anderzijds voor een zo snel mogelijke ontwikkeling in Wijchen en daarmee het Rijk van Nijmegen. Dit alles zal terug te lezen zijn in de intentieovereenkomst.

3.1 In de businesscase staat welke investeringen de gemeente doet om het azc te realiseren.

In de businesscase staat beschreven wat er ontwikkeld moet worden en wat de kosten zijn die hierbij horen. De businesscase zullen we bij iedere nieuwe projectfase (voorlopig ontwerp, definitief ontwerp en aanbesteding) updaten naar de meest recente inzichten. Uiteindelijk is dit de grondlegger voor de aanbesteding waarop partijen zich kunnen inschrijven. Het COA en de gemeente geven gezamenlijk akkoord op deze aanbestedingsstukken incl. kostenraming alvorens de aanbesteding start.

3.2 Het COA stelt een maximum bedrag beschikbaar waarbinnen de gemeente het azc moet realiseren en exploiteren.

Om een nieuw gebouw te realiseren zijn er altijd kosten en onvoorziene omstandigheden. Het COA houdt ruimte in de exploitatie om deze tegenvallers op te vangen waarbij zij wel een maximum bedrag vaststellen. Dit leest u terug in de brief van het COA in bijlage 1. Met deze businesscase zitten we hier ruim onder. Dit hebben we zo afgesproken omdat de gemeente geen risico kan lopen bij de realisatie van het azc. Partijen zijn beiden akkoord met de business case.
Het COA houdt dit budget beschikbaar tot einde huurovereenkomst.

4.1 De raad moet een investeringskrediet beschikbaar stellen om het azc te realiseren.

Het budgetrecht van investeringen ligt bij de raad. De realisatie van het azc is voor de gemeente budgetneutraal: het COA betaalt in 10 jaar alle kosten terug via de totale huurprijs die we gaan ontvangen voor het terrein en de gebouwen. Dat betekent wel dat de gemeente eerst zelf de uitgaven voor realisatie van het azc moet voorfinancieren.

5.1 Het azc is beter te ontwikkelen met de aankoop van deze grond

We hebben met alle omwonenden en belanghebbenden persoonlijke gesprekken gevoerd. De eigenaar van dit perceel heeft aangegeven dat hij dit graag wil verkopen aan de gemeente. Door deze grond aan te kopen kunnen we de indeling van het terrein optimaliseren. Dit bevordert ook de verkeersveiligheid i.v.m. het afwikkelen van het verkeer. De kosten voor het aankopen van het weiland, kadastraal bekend gemeente Wijchen, sectie C, nr1923 zijn opgenomen in de businesscase en worden dus door het COA vergoed.

6.1 Geheimhouding is noodzakelijk.

In de businesscase staat in detail welke investeringen we gaan doen voor realisatie van het azc. Deze informatie is geheim om de financiële belangen van de gemeente niet te benadelen. Als bekend wordt welke investeringen worden gedaan dan kan dit de onderhandelingspositie van de gemeente in dit project en toekomstige projecten schaden.

Uw college kan een verplichting tot geheimhouding opleggen op informatie die bij hen berust op grond van een belang genoemd in artikel 5.1. eerste en tweede lid Wet open overheid (Woo). Omdat hier sprake is van een financieel belang, genoemd in artikel 5.1, tweede lid, sub b, van de Woo besluit het college geheimhouding op te leggen op de bijlage "business case". Op grond van artikel 88, lid 2 Gemeentewet kan het college deze informatie verstrekken aan de raad. De geheimhouding geldt alleen voor de bijlage 'businesscase' bij de beslisnota voor de raad. De geheimhouding geldt dus niet voor het totaalbedrag van € 21 mln en andere informatie die in de beslisnota staat.

7.1 We moeten een voorbehoud maken op de beslispunten in deze nota

De besluitvormingsprocessen binnen het COA en de gemeente verlopen gelijktijdig. We hebben mondeling en schriftelijk een bestuurlijk akkoord van het COA. Daarbij maken zij wel een voorbehoud voor besluitvorming door het ministerie. Het COA moet een akkoord van het ministerie vragen omdat de businesscase een hogere omvang kent dan hun mandaatrecht om zelf te mogen beslissen. We weten nog niet wanneer het ministerie beslist. Het COA heeft aangegeven dat het ministerie in de regel voorstellen van het COA overneemt.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Het traject brengt risico's met zich mee

Er kunnen risico's ontstaan als gevolg van het vergunningentraject en de marktsituatie. Dit kan een belemmering opleveren in de ontwikkeling. We gaan er samen met het COA op sturen om deze risico's te beperken.

2.2 *De werkelijke kosten kunnen hoger zijn dan begroot*.

Het COA heeft ons een plafondbedrag aangegeven. De huidige businesscase is solide en blijft ruim onder dit plafondbedrag. Dit weten we door zorgvuldige analyses, berekeningen, en een ruime post onvoorzien die is opgenomen in de businesscase. Er kunnen desondanks onvoorziene kosten ontstaan die niet in de businesscase zijn opgenomen. Wij schatten echter in dat de marge tussen de businesscase en het plafondbedrag voldoende is om de risico's af te dekken. Omdat de gemeente zelf opdrachtgever wordt kunnen we bijsturen in het proces om het plafondbedrag niet te overschrijden.

2*.3 De Spreidingswet wordt mogelijk op termijn ingetrokken*

Het nieuw te vormen kabinet heeft aangegeven de Spreidingswet in te willen trekken. Tot die tijd is de huidige wet van kracht. In het Rijk van Nijmegen en in de provincie Gelderland hebben we afgesproken dat alle gemeenten hun taakstelling op asiel volgens de huidige Spreidingswet blijven uitvoeren. We vinden het belangrijk om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor humane opvang. De huidige crisis vraagt nu om voldoende opvangplekken.

Financiële gevolgen

De realisatie van het azc vraagt een investering van € 21 mln. Wij gaan ervan uit dat er geen investeringssubsidies beschikbaar zijn. De investering zal in zijn geheel geactiveerd en afgeschreven worden. Voor de afschrijving hanteren we andere uitgangspunten dan vastgesteld in de nota investeren en afschrijven. Normaal gesproken hanteren we een termijn van 15 jaar voor tijdelijke huisvesting. We hanteren nu een termijn van 10 jaar

omdat er in de bestuursovereenkomst afspraken worden gemaakt over deze periode. In de raadsnota vragen we in te stemmen met deze afwijkende uitgangspunten. We onderzoeken nog of er financiële optimalisaties mogelijk zijn met het COA.

De kapitaallasten van deze investering ad € 2,52 mln zullen tezamen met alle andere financiële verplichtingen met betrekking tot deze locatie vertaald worden in de huurprijs van het COA. Voor de gemeente is dit dus in de periode van 10 jaar een financieel neutrale transactie. Om fluctuaties in de exploitatie op te vangen door de jaren gebruiken we ook voor deze locatie de egalisatie reserve: exploitatiesaldo huisvesting vluchtelingen.

We hebben met het COA afgesproken dat zij de voorbereidingskosten financieren. Deze vallen binnen de totale businesscase. Dit leest u terug in de brief van het COA in bijlage 1.

Communicatie
De direct omwonenden worden als eerste geïnformeerd over deze beslisnota. Ook sturen we een mail-update aan alle mensen (inwoners in de bredere omgeving, omliggende bedrijven en andere geïnteresseerden) die graag op de hoogte willen blijven van de ontwikkeling van het azc. Daarnaast passen we de informatie op onze website aan, zodat deze weer actueel is.

Inwonersparticipatie
We gaan na de zomer samen met het COA in een klankbordgroep met omwonenden en een klankbordgroep met omliggende bedrijven in overleg over thema's als verkeersveiligheid, groenvoorziening, leefbaarheid en integratie.

Uitvoering of Vervolgstappen
De definitieve tekst van de bestuursovereenkomst en intentieovereenkomst worden met het COA afgestemd. Uw college krijgt deze nog ter besluitvorming voorgelegd.
De bestuursovereenkomst en intentieovereenkomst worden door de burgemeester en de bestuursvoorzitter van het COA ondertekend.
De volgende stap is het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en het COA. In deze samenwerkingsovereenkomst leggen we in ieder geval afspraken vast over:

- de huur van het terrein en de gebouwen;
- de definitieve businesscase;
- de aanbestedingsstukken;
- risicoverdeling tussen partijen.

Als de gemeenteraad op 20 juni instemt met het investeringskrediet, dan kunnen we na de zomer in gesprek met de direct omwonenden over de aanvraag omgevingsvergunning. Vervolgens willen we de vergunning aanvragen. We verwachten dat het azc in 2025 kan openen.

Geheimhouding:
Zie beslispunt 6.

Bijlagen
Bijlage 1_Brief COA 11-06-2024 (CDR-1047016 Gemeente Wijchen - Besluit bestuur azc Wijchen)
Bijlage 2_Concept bestuursovereenkomst (geheim)
Bijlage 3_Concept intentieovereenkomst (geheim)
Bijlage 4_Businesscase (geheim)
Bijlage 5_Beslisnota kredietaanvraag

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Postbus 30203, 2500 GE DEN HAAG

Aan het college van Burgemeester en
wethouders van de gemeente Wijchen
T.a.v. mevrouw R.D. Helmer-Englebert
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Centraal Orgaan opvang asielzoekers
Rijnstraat 8
2514 XP DEN HAAG
telefoon (088) 715 70 00
postadres Postbus 30203
2500 GE Den Haag

Datum	11-06-2024	Inlichtingen bij	Jeike van der Ziel
Onderwerp	Besluit bestuur AZC Wijchen	Telefoon	+316 15 14 02 17
Ons kenmerk	CDR-1047016	E-mail	jeikevanderziel@coa.nl

Geachte mevrouw Helmer-Englebert,

Middels dit schrijven wil ik u informeren over het besluit dat op dinsdag 4 juni 2024 tijdens onze ‘vergadering bestuur en directie’ aangaande realisatie AZC Teersdijk te Wijchen is genomen.

Besluit
Het bestuur heeft tijdens de vergadering besloten in te stemmen met het toewerken naar een intentieovereenkomst om te komen tot realisatie van een AZC. Uitgaande van een exploitatietermijn van 10 jaar en een plafondbedrag van 37 miljoen euro, aan totale huurverplichting.

Dit besluit is genomen vanuit het vertrekpunt dat beide partijen bij een onsuccesvol project haar eigen voorbereidingskosten dragen.

Voorbereidingskrediet
Tijdens het bestuurlijk overleg van donderdag 6 juni jl. heeft u aan mij gevraagd een geraamd voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van maximaal 350.000 euro, ten behoeve van planvoorbereiding. Dit in afwijking van het bovengenoemde door het bestuur genomen besluit.

Besluit
Om te komen tot realisatie van het AZC zijn wij bereid een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van maximaal 350.000 euro. Deze kosten zullen bij een succesvolle aanbesteding in mindering worden gebracht op het totaal beschikbare budget van 37 miljoen.

COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Het COA gaat ervan uit dat het voorbereidingskrediet zorgvuldig gemonitord wordt en periodiek wordt besproken in de gezamenlijke projectgroep, hiertoe maken partijen in de intentieovereenkomst nadere afspraken.

Met vriendelijke groet,
Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Drs. J. Kapteijns
Lid van het bestuur / plv. bestuursvoorzitter

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	5948
Extern Zaak ID	Z/24/237012
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2024
Agendapunt	7.2
Titel	237012 Beslisnota Participatie en cocreatie kader
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Eigenaar	Steen - Cieraad, van der
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
237012 Beslisnota Participatie en cocreatie kader
DEF Participatie en cocreatie kader

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	6 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
Raad Informatiebijeenkomst openbaar Wijchen	5 september 2024
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2024**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2024

Voorgesteld besluit

Openbaar Zaaknummer: Z/24/237012

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Participatie en cocreatie kader

Datum: 28-05-2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. in te stemmen met het participatie en cocreatie kader (bijlage 1), onder voorbehoud dat de benodigde financiële middelen in de begroting worden toegekend.
2. akkoord te gaan 285.000 euro integraal af te wegen als nieuw beleid in de Perspectiefnota, voor maximaal 3 gebiedscoördinatoren voor de gemeente Wijchen om invulling te kunnen geven aan het participatie en cocreatie kader.
3. het budget van de huidige wijkcontactfunctionaris 34.990 euro in te zetten voor dekking van het overige benodigde bedrag voor de 3 gebiedscoördinatoren.
4. akkoord te gaan 15.000 euro integraal af te wegen als nieuw beleid in de Perspectiefnota als werk- en initiatievenbudget binnen de WDW voor het nieuwe participatie en cocreatiekader.
5. de motie, 161784 Motie 1 raadsbreed Opvolgen advies van de raadswerkgroep Inwonersparticipatie, hiermee als uitgevoerd te beschouwen.

Aanleiding
De gemeente Wijchen heeft vele betrokken en bevlogen inwoners, ondernemers en een rijk verenigingsleven. Als gemeente sluiten we graag aan bij wat er in de samenleving speelt en we maken ook graag gebruik van de aanwezige kennis en ervaring. Daarom vinden we participatie en cocreatie belangrijk en daarom stellen we hiervoor een nieuw beleidskader op. We streven naar een goede verbinding tussen het college en de gemeenteraad en actieve inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners. Met als belangrijkste doel om de leefbaarheid in al onze kernen te vergroten. Nu en in de toekomst. De bedoeling is om goed met elkaar te werken aan de onderwerpen die belangrijk zijn voor onze gemeenschap. Dit willen we doen in een sfeer van wederzijds vertrouwen. Het nieuwe participatie en cocreatiekader is in lijn met wat beschreven staat in het Strategisch Kompas, begroting, Coalitieakkoord en de Agenda Dienstverlening Dichtbij.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
Juli 2021	Actieplan doorontwikkeling WDW (Z/21/059341)
Oktober2022	Beslisnota Vaststellen raadsversie Strategisch kompas Wijchen2035 'De kracht van Wijchen' (Z/22/087361)
Februari 2024	Motie 1 raadsbreed Opvolgen advies van de raadswerkgroep Inwonersparticipatie

Gewenst resultaat
Met een helder participatie en cocreatie kader streven we ernaar om de kennis van onze inwoners, ondernemers en partners zo goed mogelijk te benutten, de krachten waar nodig te versterken en de maatschappelijke opgaven samen te vervullen. Daarbij willen we zoveel mogelijk ruimte geven aan het maatschappelijk initiatief. Daarnaast zetten we in op nieuwe, toekomstbestendige manieren van participatie. Ook nemen we de gewenste ontwikkeling in wijk- en kerngericht werken mee in het nieuwe participatie en cocreatie kader.

Argumenten
1.1 Het kader geeft invulling aan de vastgestelde ambities.
In het Strategisch Kompas staat het gewenste resultaat met betrekking tot het participatie en cocreatie kader omschreven. Het opgestelde kader geeft hier invulling aan. Daarnaast geeft het kader invulling aan de ambities uit de dienstverleningsvisie en het actieplan doorontwikkeling WDW.

1.2 Het kader geeft een eerste antwoord op de motie 'Motie 1 Raadsbreed Opvolgen advies van de raadswerkgroep Inwonersparticipatie'
In de motie vraagt de gemeenteraad met een voorstel te komen hoe het op te stellen participatiekader "Participatie en co-creatie" verbonden kan worden met de passage in het Strategisch Kompas Wijchen2035 om tot integrale wijk-, stad- en dorpsplannen te komen, met daaraan gekoppelde wijkbudgetten en wijkregisseurs. De eerste hoofdlijnen zijn opgenomen in het kader.

1.3 We zetten maximaal in op wijk en kernenaanpakken.
In het Strategisch Kompas staat de ambitie in wijk en kerngericht werken beschreven. Het voorstel is om dit met een integrale wijk en kernenaanpak per gebied vorm te geven. Het Strategisch Kompas vormt de overkoepelende visie en het kader en vervangt de verschillende dorpsvisies. Vervolgens wordt in de integrale aanpak de uitwerking per gebied gemaakt. Dit gebeurt onder begeleiding van de gebiedscoördinatoren en in samenwerking met de inwoners, ondernemers en organisaties in het gebied. In de integrale gebiedsaanpak worden er vervolgens ook duidelijke keuzes gemaakt en wordt de wordt inzet van inwoners, ondernemers en organisaties en de gemeente afgestemd en versterkt. Deze wijk en kernenaanpakken en eventuele benodigde investeringen hierin worden vastgesteld door de gemeenteraad en uiteindelijk uitgevoerd onder begeleiding van de gebiedscoördinatoren.

2.1 Gebiedscoördinatoren zijn essentieel om het kader in uitvoering te brengen.
Goede inzet van wijk en kernenaanpakken, burgerparticipatie en overheidsparticipatie vraagt ambtelijke inzet. Naast de eerder aangenomen participatieadviseur, zetten we in op gebiedscoördinatoren. Deze gebiedscoördinatoren worden verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van wijk en kernenaanpakken en voor de begeleiding van inwonersinitiatieven. Kijkend naar onze opgaven, de landelijke ontwikkeling en gemeenten van vergelijke grote stellen we voor om maximaal 3 Fte aan gebiedscoördinatoren aan te trekken. Met deze investering verwachten wij een goede invulling te kunnen geven aan de gewenste ontwikkelingen en opgaven.

3.1 De taken van de wijkcontactfunctionaris worden overgenomen en versterkt door de inzet van gebiedscoördinatoren.
Daarmee kan de functie van de wijkcontactfunctionaris vervallen en kan dit budget worden gebruikt voor een gedeelte van de financiële dekking van de gebiedscoördinatoren.

4.1 Met een werk en initiatieven budget hebben we de ruimte om de gebiedscoördinatoren goed hun werk te laten doen, nieuwe initiatieven een handje te helpen en nieuwe ideeën, wensen vanuit het participatie- en cocreatiekader vorm te geven.
Hiervoor willen we jaarlijks een bedrag van € 15.000,- beschikbaar stellen. Met dit budget kunnen de gebiedscoördinatoren samenwerken met inwoners voor het opstellen van wijk en kernenaanpakken en initiatieven een handje helpen.

Tegenargumenten en risico's
1.1. Door participatietrajecten nemen de kosten en doorlooptijd voor initiatieven in veel gevallen toe.
Een participatietraject heeft vaak ook een langere doorlooptijd in de beleidsvoorbereiding tot gevolg. De overtuiging is dat, naast verbetering van de kwaliteit, in veel gevallen deze tijd teruggewonnen wordt in de besluit- en uitvoeringsfase.

1.2. Zorgvuldige participatietrajecten zorgen niet voor een uitkomst die door iedereen wordt gedragen.
Participatie zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit direct op tafel komen. In de besluitvorming worden zo alle belangen en argumenten goed afgewogen. De verwachting is dat daardoor het draagvlak groter kan worden.

1.3 Er wordt belang gehecht aan de dop's en sop.
De leefbaarheidsgroepen zijn de eigenaar van de dop's en sop en stellen deze ook op. Deze dop's en sop zijn vormen (onder andere) input voor de wijkaanpakken. Voor de gemeente Wijchen start met de wijkaanpak om een goede integrale afweging te maken over capaciteit en de benodigde investeringen. Met deze aanpak willen we toekomstbestendige visies opstellen die goed doorvertaald en uitgewerkt worden.

2.1 Gezien het onzekere financieel perspectief vanaf 2026 zouden we ook klein kunnen starten.
Met de kennis van nu hebben we een structureel tekort vanaf 2026. Onduidelijk is nog wat het nieuwe kabinet gaat doen met de hoogte van het gemeentefonds. Vanuit dat oogpunt zouden we ook kunnen starten met een pilot en formatie pas structureel aantrekken als er meer duidelijkheid is. Het is dan wel lastig is om de juiste, goede mensen aan te trekken. Juist voor de invulling van deze functie wil je werken met mensen die voor langere tijd aan de gemeente verbonden zijn omdat ze moeten investeren in het netwerk en moeten bouwen aan een nieuwe functie.

Financiële gevolgen
De structurele kosten voor maximaal 3 gebiedscoördinatoren ad € 285.000 en de structurele kosten voor het werkbudget voor wijk en kernenaanpakken ad € 15.000 beschikbaar te stellen. De betreffende budgetten brengen we in bij de WDW. Dit voorstel is alleen voor de gemeente Wijchen, daarmee vallen de bedragen buiten de verdeelsleutel en brengt de gemeente Wijchen het volledige bedrag in. In de perspectiefnota wordt een integrale afweging gemaakt over de financiële haalbaarheid.

Communicatie
Wanneer de gemeenteraad het kader vaststelt, wordt het kader gedeeld met inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners via de reguliere communicatiekanalen. Daarnaast worden de respondenten van het participatietraject via een nieuwsbrief op de hoogte gebracht.

Inwonersparticipatie

Voor het participatie en cocreatie kader is een participatietraject georganiseerd. De resultaten zijn meegenomen in het participatie en cocreatie kader. In bijlage 2 staan de resultaten van het participatietraject.

Uitvoering of Vervolgstappen
De adviseur participatie zal na de vaststelling van de notitie een plan maken en uitvoeren voor het uitrollen van het nieuwe beleid.

De uitvoering van het participatie en cocreatie kader valt binnen de portefeuilles van alle collegeleden. Daarmee wordt er altijd zorgvuldig gekeken wie wanneer bestuurlijke verantwoordelijkheid aflegt of vragen beantwoord.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

WIJCHEN 2035

PARTICIPATIE EN COCREATIE KADER

Gemeente Wijchen

PARTICIPATIE EN COCREATIE

Participatie is het meedenken, meepraten en meedoen van betrokken inwoners bij gezamenlijke plannen voor de toekomst. Bij cocreatie gaan we verder en gaat het om gezamenlijk eigenaarschap over een onderwerp of project.

Inhoudsopgave

1. Aanleiding 2

1.1 Waarom participatie en cocreatie 2

1.2 Samenvatting participatieresultaten 3

1.3 Duidelijke koers 3

2. Bestuur besluit, inwoners doen mee 3

2.1 De representatieve democratie goed laten functioneren 3

2.2 Burgerparticipatie 4

2.3 Belangenbehartigers 5

2.4 Wijk- en kerngericht werken 5

3. Inwoners aan zet 6

3.1 Overheidsparticipatie 6

3.2 Uitdaagrecht 7

3.3 Belangenbehartigers 7

3.4 Cocreatie 8

4. De Omgevingsdialoog 8

5. Aan de slag 9

5.1 Kern en Wijkgericht werken 9

5.2 Overheidsparticipatie & inwonersinitiatieven 9

5.3 Democratische versterking 10

Bijlage 1: resultaten participatietraject 10

1. Aanleiding

In het Strategisch Kompas, coalitieakkoord en de agenda dienstverlening schrijft de gemeente Wijchen aan de slag te gaan met een participatie en cocreatie kader. De gemeente Wijchen heeft vele betrokken en bevlogen inwoners, ondernemers en een rijk verenigingsleven. Als gemeente sluiten we graag aan bij wat er in de samenleving gebeurt en we maken ook gebruik van de aanwezige kennis en ervaring. Om te weten wat er speelt en leeft in de samenleving vinden we participatie en cocreatie belangrijk. We streven naar een goede verbinding tussen onze representatieve en participatieve democratie. Oftewel het college en de gemeenteraad in onze representatieve democratie en actieve inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners in onze participatieve democratie. Met als belangrijkste doel om de leefbaarheid in al onze kernen en wijken te vergroten. De bedoeling is om goed met elkaar te werken aan de onderwerpen die belangrijk zijn voor onze gemeenschap. Dit willen we doen in een sfeer van wederzijds vertrouwen.

1.1 Waarom participatie en cocreatie

We willen een betrouwbare samenwerkingspartner zijn. We zetten, waar we participatie en cocreatie kunnen toepassen, in op:

- Vergroten van de leefbaarheid in alle kernen en wijken.
- Verrijken inhoudelijke besluiten door kennis en wensen van stakeholders te betrekken.
- Zorgen voor betrokkenheid en actieve bijdrage van inwoners, ondernemers en partners.
- Van buiten naar binnen halen.
- Inzicht in en versterken van maatschappelijke initiatieven.
- Wederzijds begrip tussen overheid, inwoners en de samenleving.
- Betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel van de samenleving.

Strategisch Kompas

Nieuw participatiekader

We zetten in op nieuwe, toekomstbestendige manieren van participatie. Hiervoor werken we samen met onze inwoners, ondernemers en partners een nieuw kader uit. Samen met hen bepalen we aan welke instrumenten nog meer behoefte is en hoe we dit het beste in kunnen vullen. Daarbij staan we ook stil bij de mensen die wat lastiger te bereiken zijn. Zoals jongeren en mensen die moeilijker mee kunnen doen in de samenleving. We willen namelijk iedereen goed bereiken en de kans geven om te participeren op een manier die bij hen past.

Wijk- en kerngericht werken

Het wijk- en kerngericht werken nemen we ook mee in de uitwerking van bovenstaand participatiekader. Tijdens het interactief proces is veelvuldig door de deelnemers naar voren gebracht dat zij graag zien dat de samenwerking op wijk- en kernniveau verbetert en dat professionals beter samenwerken. Sommige wijken of kernen voelen zich wat achtergesteld ten opzichte van andere wijken of kernen. Hier moeten we iets mee doen omdat er grote opgaven op wijk- en kernniveau liggen.

Wijchen kent elf leefbaarheidsgroepen. Hoewel onze medewerkers in de wijken en kernen werken, zijn wij niet wijk- of kerngericht georganiseerd. Een aanspreekpunt, sleutelfiguur die dichtbij de wijk functioneert, veel weet en zaken binnen de organisatie verder brengt en regelt, wordt vaak gemist. Hierdoor worden vragen en signalen uit de wijk of kern niet altijd goed opgepakt of kan de samenwerking moeizaam verlopen. In de uitwerking van het nieuwe kader kijken we daarom naar de mogelijkheden van integrale wijkplannen, daaraan gekoppelde wijkbudgetten en wijkregisseurs als manieren om een impuls hieraan te geven.

Participatie is het meedenken, meepraten en meedoen van betrokken inwoners bij gezamenlijke plannen voor de toekomst. Bij cocreatie gaan we verder en gaat het om gezamenlijk eigenaarschap over een onderwerp of project.

Het vertrouwen in de overheid en politiek staat overal onder druk. Ook in Wijchen. We werken aan herstel van het vertrouwen.

Maar wat zijn participatie en cocreatie dan niet? Het is niet:

- de heilige graal naar democratische besluitvorming. Eerlijk en behoorlijk democratisch bestuur bestaat uit besluiten van gekozen volksvertegenwoordigers die op een transparante manier communiceren.
- middelen om tegenstanders te overtuigen.
- middelen om te zorgen voor draagvlak.
- middelen om de populariteit van een plan te meten. Om een plan te vergelijken met de publieke opinie is een enquête of opiniemeting geschikt. Participatie hiervoor inzetten is een valse belofte doen.

1.2 Samenvatting participatieresultaten

Hoe kunnen we de kennis van onze inwoners, ondernemers en partners zo goed mogelijk benutten om gezamenlijk de maatschappelijke opgaven te vervullen? Een vraag die we in het participatie en cocreatie kader beantwoorden. En dat doen we niet alleen. In mei en juni (2023) gingen we met Wijchenaren in gesprek over het onderwerp ‘Participatie en cocreatie’. De resultaten van het participatietraject geven richting aan het onderstaande participatie en cocreatie kader. Een samenvatting van de resultaten van dit participatietraject staan in bijlage 1.

1.3 Duidelijke koers

Met dit kader geven we aan wat we wel onder participatie en cocreatie verstaan en wat niet. Zo geven we richting aan dat wat we nastreven op het gebied van participatie en cocreatie. In dit kader werken we uit met welke manieren van participatie we aan de slag gaan en hoe we wijk- en kerngericht werken inzetten. Daarnaast werken we uit hoe we dit faciliteren zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. We willen zo veel mogelijk onderwerpen participatief oppakken, maar maken iedere keer een afweging of dit mogelijk is. Een participatieve aanpak is niet altijd mogelijk of gewenst.

2. Bestuur besluit, inwoners doen mee

De gemeenteraad blijft verantwoordelijk voor het nemen van besluiten. Om onze representatieve democratie te versterken is participatie een belangrijk instrument.

Heldere kaders en richtlijnen zijn van belang. Zo blijft voor ieder traject duidelijk waar de gemeenteraad over besluit en hoe de inbreng van de inwoners wordt gebruikt.

2.1 De representatieve democratie goed laten functioneren

Als overheid en ook als samenleving staan we voor veel uitdagingen. Om deze uitdagingen aan te gaan is een goede verbinding van onze representatieve democratie en onze participatieve democratie noodzakelijk. In onze representatieve democratie vertrouwen wij na verkiezingen alle beslissingsmacht toe aan gekozen vertegenwoordigers. Dit is voor de gemeente Wijchen de gemeenteraad. Dit bestuur neemt besluiten als het gaat om beleid, projecten of visies.

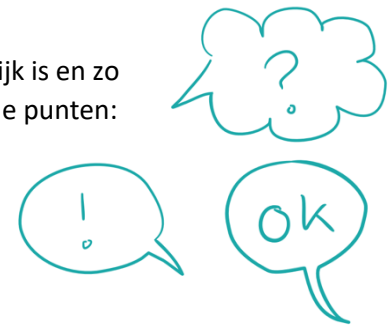
Onze participatieve democratie bestaat uit betrokken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Zij kunnen op verschillende manieren meedenken, samenwerken, meebepalen of zelfs cocreëren. Wij kunnen ze betrekken of zij kunnen zelf hun stem proactief laten horen. Door deze twee vormen van democratie in verbinding te brengen met elkaar, kunnen we uitdagingen en opgaven uit het Strategisch Kompas aan gaan.

2.2 Burgerparticipatie

Door middel van burgerparticipatie betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij projecten of de ontwikkeling van beleid. Dit kan op verschillende manieren:

- **Informeren**: hierbij informeert de gemeente inwoners, ondernemers of maatschappelijke partners over een bepaald onderwerp of het proces rondom dit onderwerp.
- **Meedenken**: hierbij vragen we inwoners, ondernemers of maatschappelijke partners om hun mening of ideeën over een onderwerp.
- **Samenwerken**: hierbij gaat de gemeente de samenwerking aan met inwoners, ondernemers of maatschappelijke partners om uiteindelijk een goed voorstel neer te kunnen leggen bij de gemeenteraad. Of ze pakken binnen een project samen taken op.
- **Meebepalen**: hierbij neemt niet enkel de gemeenteraad of het college een besluit. Maar krijgen inwoners, ondernemers en/of maatschappelijke partners ook een beslissende stem.

Hoe concreter en lokaler een onderwerp is, hoe belangrijker men het vindt om mee te denken. Hoe abstracter een onderwerp, hoe verder het van de samenleving afstaat. Projecten of beleid op straat- en wijkniveau worden daarom altijd op een zo hoog mogelijk participatieniveau ingezet. Voor visies en abstracte onderwerpen ligt de voorkeur bij het niveau ‘meedenken’. Dit haalden we op uit het participatietraject voor dit kader. Uiteraard is deze keuze altijd maatwerk. Door een zorgvuldig te kiezen voor een passende participatiestrategie voorkomen we participatiemoeheid[1] en sluit het participatieniveau aan op de behoefte van inwoners.

Per project, proces of opgave wordt gekeken of participatie mogelijk is en zo ja, welk niveau. Of participatie mogelijk is, hangt af van de volgende punten:

1. Is er nog ruimte voor inwoners, ondernemers en/of maatschappelijk partners om ergens over mee te denken?
2. Is er tijd voor een zorgvuldig participatietraject?
3. Is er budget beschikbaar voor een zorgvuldig participatietraject?

Deze drie vragen vormen samen de participatiecheck.

Per participatietraject wordt gekeken of participatie gewenst/mogelijk is en welke participatiemiddelen het beste passen. Denk hierbij aan bijeenkomsten, het participatieplatform, vragenlijsten, werkgroepen en eventueel nog te ontwikkelen participatietools. Hierbij volgen we de landelijke trend en kiezen we steeds vaker voor stemmingen zoals peilingen en referenda in plaats van overleggen en

[1] Participatiemoeheid is het verzamelbegrip voor serieuze vermoeidheidsverschijnselen bij inwoners op het gebied van maatschappelijke en politieke participatie. Over oorzaken en gevolgen lopen de meningen uiteen.

bijeenkomsten. Mensen participeren het liefst laagdrempelig, wanneer het hen uitkomt, het liefst vanaf de bank. [2]

Kijkend naar landelijke trends worden burgerberaden steeds populairder. Het is een middel om te komen tot haalbare aanbevelingen voor lastige opgaven. Een burgerberaad is een gelote groep van 50 tot 100 mensen. Samen vormen zij een afspiegeling van de samenleving, waarin iedereen zich zou kunnen herkennen. Tijdens het burgerberaad gaan de deelnemers met elkaar in dialoog, onder begeleiding van een onafhankelijke gespreksbegeleider. Zo komen ze als groep tot aanbevelingen, die ze overhandigen aan de politieke opdrachtgever.

Uitgangspunten burgerparticipatie

- Wanneer de wens bestaat om aan de slag te gaan met participatie, wordt eerst de participatiecheck gedaan. Hierbij bepalen we zorgvuldig de participatieruimte.
- Als uit de participatiecheck blijkt dat participatie mogelijk is, dan wordt er een participatieplan gemaakt. In dit participatieplan worden de doelgroep, het participatie niveau, de participatiemiddelen het bijhorende communicatietraject vastgesteld.
- Bij projecten of beleid op straat- en wijkniveau wordt altijd op een zo hoog mogelijk participatieniveau ingezet. Uiteraard houden we hierbij altijd rekening met goed verwachtingsmanagement om teleurstelling te voorkomen.
- Voor visies en abstracte onderwerpen zetten we in op het participatieniveau ‘meedenken’ om onze kennis en ideeën te verreiken met een veelzijdig palet aan inzichten.
- We kijken naar de mogelijkheden van de inzet van een burgerberaad en experimenteren hier op korte termijn mee.

2.3 Belangenbehartigers

Het is belangrijk om te weten wat er speelt in de gemeente. Hiervoor is burgerparticipatie een middel. Maar ook blijvend in gesprek zijn met de belangenbehartigers in onze gemeente is belangrijk. We kennen bijvoorbeeld ondernemersverenigingen, natuurorganisaties, leefbaarheidsgroepen en dorpsraden. Deze georganiseerde groepen zijn belangrijke gesprekspartners voor de gemeente om op te halen wat er leeft. Op deze manier kunnen we alle stemmen optimaal betrekken en horen, zodat we de juiste afweging kunnen maken. Het is onze taak als gemeente om deelbelangen te horen en het algemene belang te behartigen. Dit betekent soms dat een deelbelang niet wordt gehonoreerd.

Uitgangspunten belangenbehartigers

- De gemeente Wijchen heeft een gebiedscoördinatoren, die blijvend in gesprek is met de belangenbehartigers die georganiseerd zijn op gebiedsniveau. We halen actief op wat er speelt in de gemeente.
- De gemeente Wijchen heeft beleidsambtenaren die in gesprek blijven met belangenbehartigers die georganiseerd zijn op thema. We halen actief op wat er speelt in de gemeente.

2.4 Wijk- en kerngericht werken

Zoals in het strategisch kompas aangegeven liggen er grote opgaven op wijk- en kernniveau. Uit participatietrajecten blijkt dat men graag beter met de gemeente wil samenwerken om de leefbaarheid in kernen en wijken te vergroten. We zetten om deze reden in op wijk- en kerngericht werken. Met een schakel tussen de gemeente en kernen en wijken kunnen we deze verbinding

[2] Onderzoek van Necker ‘Betrokken bewoner, betrokken bestuurder’.

maken. Dit aanspreekpunt noemen we een gebiedscoördinator. Deze gebiedscoördinator werkt met de wijken en kernen aan een wijk- of kerngerichte aanpak. In deze aanpak staat beschreven hoe we de wijk of kern toekomstbestendig maken en leefbaar houden. Deze wijk- of kernaanpak wordt in samenspraak met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners gemaakt. Hierbij streven we altijd naar het participatieniveau 'samenwerken'. De raad neemt het definitieve besluit door hierin het kader en de investeringen vast te stellen. Ook brengt een gebiedscoördinator initiatieven, wensen en knelpunten op wijk of kernniveau in kaart. (Het gaat niet om individuele wensen). Wij kijken wat er goed loopt en helpen bij het vinden van oplossingen bij knelpunten of het verzilveren van kansen in het versterken. Bij initiatieven kijkt de gebiedscoördinator hoe de gemeente hier het beste bij kan ondersteunen, faciliteren of participeren. Door vroegtijdig elkaar op te zoeken en samen na te denken over de integrale aanpak van een kern of wijk creëren we kansen voor effectieve langdurige samenwerking.

Uitgangspunten wijk- en kerngericht werken

- De speerpunten uit het Strategisch Kompas vormen de basis voor wijk- en kerngericht aanpakken.
- De gebiedscoördinatoren starten de komende jaren met het maken van wijk- en kerngerichte aanpakken. Per kern wordt er gekeken of er een wijkbudget nodig is en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.
- Bij het maken van een wijk- en kerngericht aanpak zetten we in op het participatieniveau 'samenwerken'. Voorafgaand aan het participatietraject worden duidelijke kaders en randvoorwaarden voor de participatie geformuleerd. Op die manier weet iedereen waar hij aan toe is.

3. Inwoners aan zet

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen invloed uitoefenen op het democratisch proces of de samenwerking opzoeken met de gemeente. Dit noemen we ook wel de participatieve democratie. We moedigen het nemen van dit initiatief aan. We kennen verschillende manieren waarop men initiatief kan nemen.

3.1 Overheidsparticipatie

Wanneer inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties een initiatief hebben, kan het zijn dat zij met de gemeente contact opnemen, omdat ze willen samenwerken, gefaciliteerd willen worden of advies willen krijgen. Als de gemeente Wijchen een rol oppakt bij het initiatief dan noemen we dit overheidsparticipatie. Het digitale platform biedt een ingang voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties om hun initiatieven kenbaar te maken.

Uitgangspunt overheidsparticipatie

- Als een initiatief past binnen het vastgestelde beleid, dan moedigen wij dit aan. Welke rol de gemeente pakt bij een initiatief kan verschillen, dit is maatwerk.
- De gebiedscoördinator maakt een afweging welke rol het beste past en legt dit waar nodig ter besluitvorming voor.
- Goede ideeën die niet binnen het huidige beleid passen, worden halfjaarlijks door de gebiedscoördinatoren aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad besluit of we afwijken van beleid en een idee toch ondersteunen.

- Op het digitaal participatieplatform van de gemeente Wijchen is een plek om initiatieven kenbaar te maken.

3.2 Uitdaagrecht

Bij uitdaagrecht kunnen inwoners, ondernemers of maatschappelijke organisaties taken van de gemeente overnemen. Dit kan wanneer ze denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Wanneer de gemeente Wijchen 'uitgedaagd' wordt, gaan wij in gesprek met de uitdager. We moedigen initiatiefnemers aan om het gesprek met ons hierover te voeren en op zoek te gaan naar de mogelijkheden.

Uitgangspunten uitdaagrecht

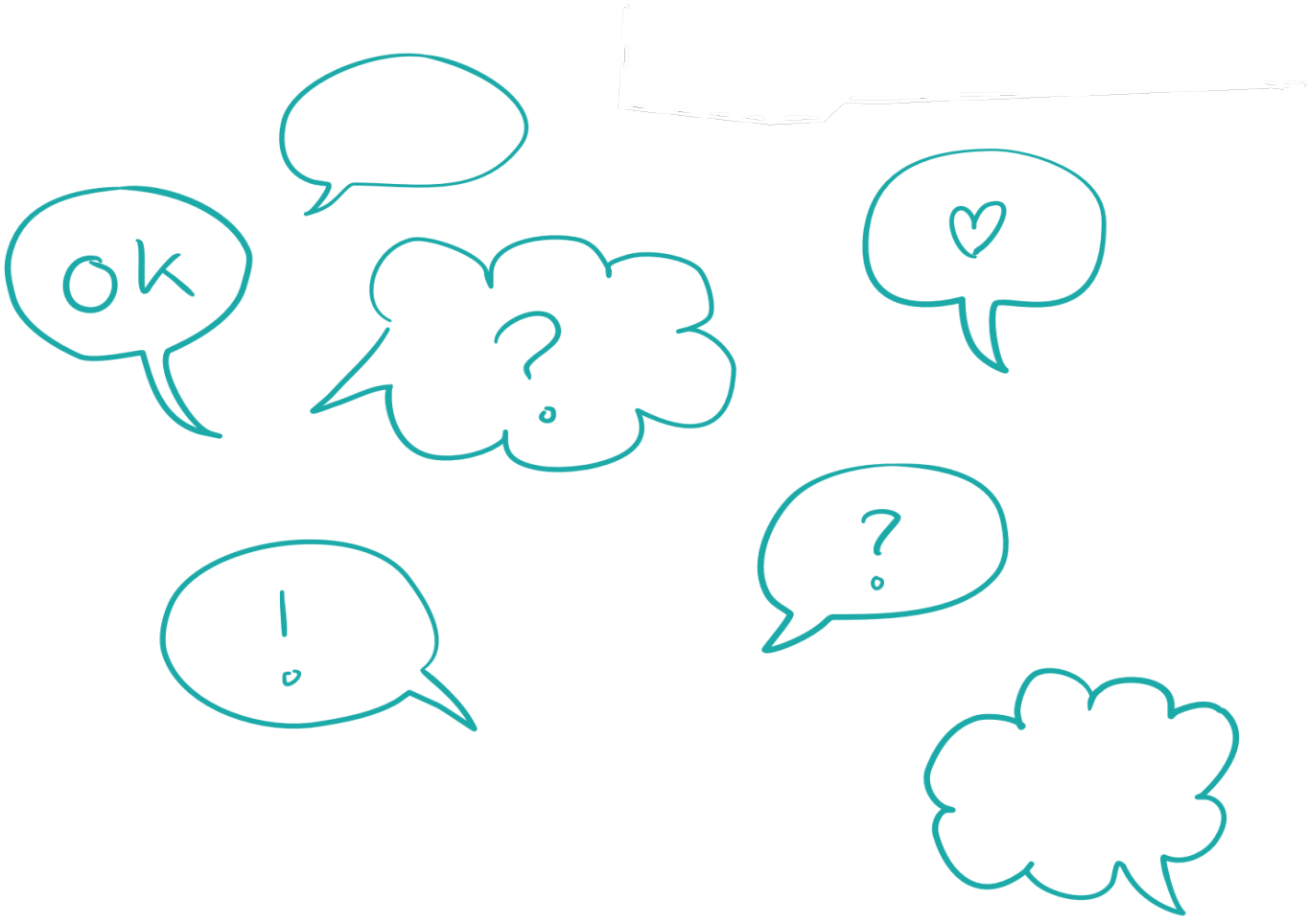
- Inwoners hebben aangegeven hier geen grote interesse in te hebben. Daarom stimuleren we het uitdaagrecht niet proactief.
- Voor het uitdaagrecht, vindt de gemeente Wijchen het belangrijk dat er geen banen verloren gaan.

3.3 Belangenbehartigers

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen zich ook verenigen om hun belang te behartigen. Dit kan rondom een onderwerp zijn zoals milieu, maar ook rondom een gebied, dorp of wijk, zoals de leefbaarheidsgroepen en dorpsraden. De gebiedscoördinator en beleidsambtenaren zijn beschikbaar voor vragen van belangenbehartigers op het gebied van een wijk of dorp of op het gebied van een thema of onderwerp. Wij moedigen het aan dat belangenbehartigers hun belangen kenbaar maken bij de gemeente. Door kennis en ervaringen met elkaar te delen, kunnen we de leefbaarheid in onze kernen vergroten en samen zorgen voor een toekomstbestendige gemeente.

Uitgangspunten belangenbehartigers

- De gebiedscoördinator zijn beschikbaar voor belangenbehartigers die in gesprek willen met de gemeente.

Blije Bikkels

In 2022 gingen de gemeente en de samenleving samen aan de slag om de leefbaarheid, de sociale cohesie en het welzijn van de gemeenschap Bergharen en Hernen/Leur te versterken.

Stichting Blije Bikkels is het resultaat van een initiatief gedreven vanuit gezamenlijk eigenaarschap. En daarmee een mooi voorbeeld van Cocreatie.

Door effectief in te zetten op cocreatie is een leegstaande buurt supermarkt nieuw leven ingeblazen en wordt de leefbaarheid van de gemeenschap versterkt. Met een dorpswinkel, een theetuin en een ambachtelijke bakkerij brengt de stichting gewenste voorzieningen weer in de nabijheid van de bewoners.

Dit project toont hoe cocreatie, door haar veelzijdigheid aan betrokken, ook een veelzijdigheid aan toegevoede waarden kan realiseren. Niet alleen de leefbaarheid wordt door Blije Bikkels versterkt, ook de sociale cohesie komt ten goede. Het wordt een plek waar mensen met een verstandelijke beperking kunnen reïntegreren, werken en werk-ervaring opdoen. De dorpswinkel, geleid door vrijwilligers, een theetuin om elkaar te ontmoeten en een buurtmarkt voor jongeren met een achterstand tot de arbeidsmarkt om te leren en te werken. Een veelzijdigheid aan sociale participatie.

3.4 Cocreatie

De verbinding tussen onze representatieve democratie en participatieve democratie komt op een goede manier tot haar recht als er sprake is van cocreatie. Bij cocreatie gaan gemeente en samenleving vanuit gezamenlijk eigenaarschap aan de slag met een initiatief of project. We hopen de komende jaren steeds meer van deze samenwerkingen aan te gaan met inwoners, ondernemers en/of maatschappelijk partners. Het initiatief voor cocreatie kan zowel vanuit de samenleving komen als vanuit de gemeente. Op het moment dat er een initiatief wordt opgestart met cocreatie wordt er gekeken wie, vanuit welke verantwoordelijkheid en met welke taken aan de slag gaat. We moedigen hierbij aan dat er een grote rol bij de samenleving ligt. Bij cocreatie is er altijd sprake van maatwerk. Als het gaat om de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, maar ook over de verdeling van mandaat en investeringen. Per initiatief kijken we wat passend is.

4. De Omgevingsdialoog

Bij een Omgevingsdialoog moet de initiatiefnemer vroegtijdig met de omgeving in gesprek over zijn plan. Voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning. Als initiatiefnemers omwonenden in een vroeg stadium mee laten denken, kan dit tot betere plannen, meer steun en uiteindelijk vlottere procedures leiden. De gemeenteraad of het college kan met deze input een goed afgewogen besluit nemen over het initiatief. De Omgevingsdialoog is geen vervanging van de officiële procedure van zienswijzen en beroep. Het is een aanvulling in het voortraject. Hiermee brengen we de representatieve democratie en de participatieve democratie op een mooie wijze met elkaar in verbinding. We faciliteren initiatiefnemers met informatie over en een stappenplan voor het voeren van de Omgevingsdialoog.

In veel gevallen is dit niet nodig, zoals bij het plaatsen van een dakkapel of het organiseren van een straatfeest. Het is natuurlijk wel goed om de buren te informeren. Als er aan de gemeente een besluit wordt gevraagd, moet de initiatiefnemer zelf beoordelen of participatie wenselijk is én hoe hij de participatie wil vormgeven. Als gemeente kunnen wij de participatie niet verplichten, maar wel stimuleren. Behalve als een initiatief afwijkt van de regels van het omgevingsplan. Voor deze

zogenaamde buitenplanse omgevingsplanactiviteiten heeft de gemeenteraad vastgesteld op welke onderwerpen de Omgevingsdialoog verplicht is.

Uitgangspunten omgevingsdialoog

- De gemeente Wijchen zorgt voor goede informatievoorziening over de Omgevingsdialoog en het goed voeren hiervan.

5. Aan de slag

In dit kader benoemen we per hoofdstuk de verschillende uitgangspunten om participatie en cocreatie richting te geven en tot een succes te maken. Een aantal rand voorwaardelijke keuzes is daarbij belangrijk.

5.1 Kern en Wijkgericht werken

Om kern en wijkgericht werken een succes te maken is de inzet van gebiedscoördinatoren noodzakelijk. Op dit moment hebben we wijkbeheerders, zij zorgen voor het dagelijks onderhoud van de wijken. Aanvullend hierop zetten we dus in op maximaal 3 gebiedscoördinatoren. De gebiedscoördinatoren richten zich op:

- Het opstellen en uitvoeren van wijk- en kernaanpakken. Dit doen zij samen met de wijk of kern.
- Ondersteunen bij goede burgerparticipatie.
- Het zijn van een eerste ingang voor inwonersinitiatieven.
- Het zijn van de schakel tussen de gemeente en initiatiefnemer bij overheidsparticipatie.
- Zij onderhouden contacten met stakeholders in de wijk, zoals dorpsondersteuners.

Uit onderzoek blijkt dat op de schaal van de gemeente Wijchen de inzet van 3 gebiedscoördinatoren noodzakelijk is om invulling te geven aan deze taken.

Met de keuze voor een kern- en wijkgerichte aanpak geven we op een goede manier invulling aan de opgaven maar ook wensen die er leven in een gebied. Bij het ontwikkelen van deze aanpakken zetten we in op het participatieniveau samenwerken. De gebiedscoördinator brengt de wensen van inwoners samen met de opgaven voor een gebied. De aanpak wordt dus in samenwerking met het gebied opgesteld. De gemeenteraad neemt uiteindelijk een besluit over alle aanpakken om een goede afweging te maken. Dit echter na instemming van alle betrokkenen bij de aanpak. Deze aanpak komt ter vervanging van de ondersteuning aan de Dops en de Sops.

We kiezen voor een gefaseerde aanpak en starten met de meest kwetsbare en kansgerichte wijken.

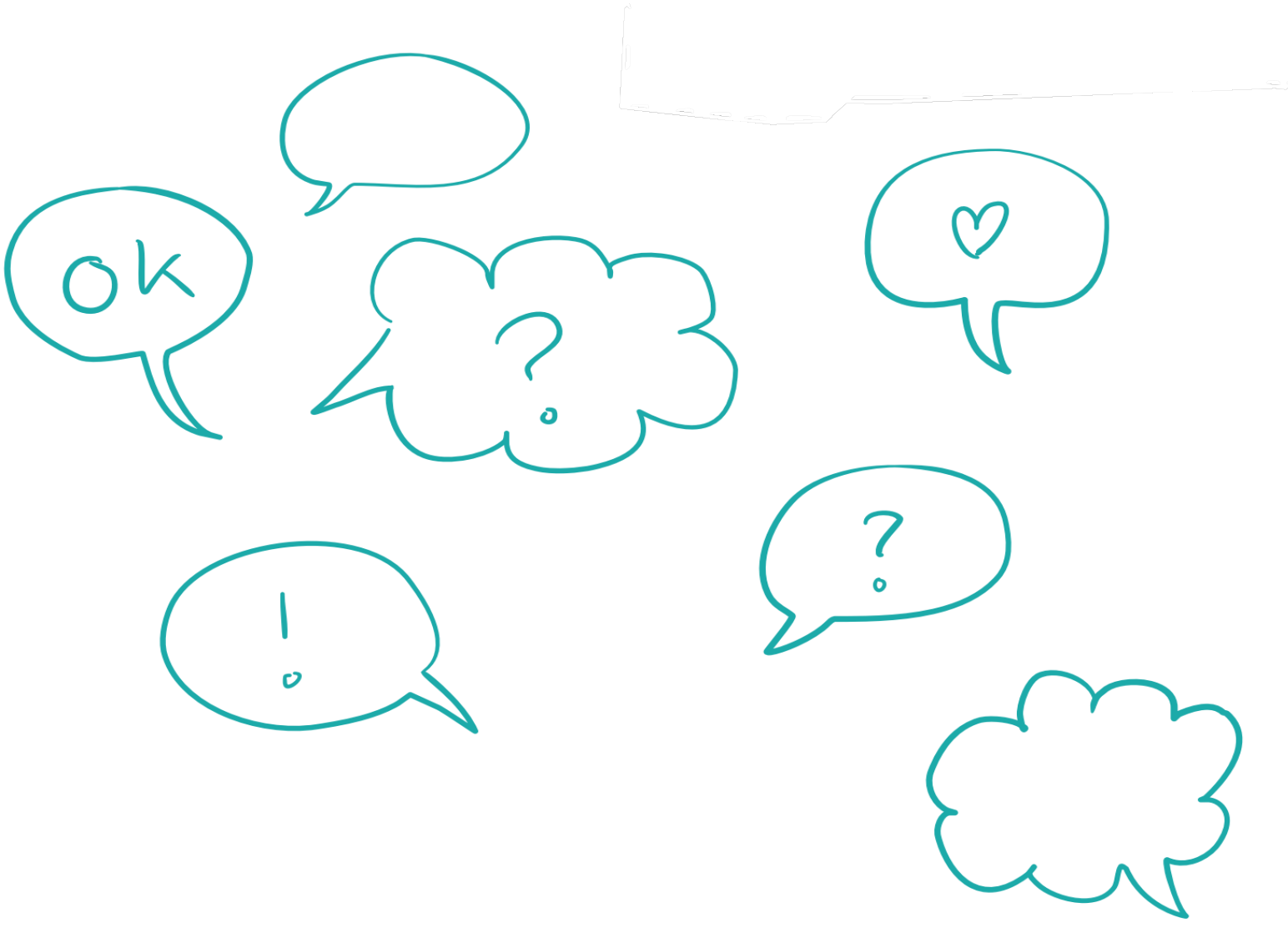
5.2 Overheidsparticipatie & inwonersinitiatieven

Met het Strategisch Kompas Wijchen 2035 en bestaand beleid heeft de gemeenteraad richting en kaders gegeven voor inwonersinitiatieven en overheidsparticipatie. Binnen deze kaders werkt de gemeente Wijchen graag mee aan inwonersinitiatieven. De mate waarin wordt per initiatief bepaald. De initiatieven die niet binnen de kaders passen worden halfjaarlijks aan de gemeenteraad voorgelegd voordat ze worden afgewezen. Hierbij gaat het om inwonersinitiatieven die officieel via het digitaal participatieplatform of de gebiedscoördinatoren worden ingediend. In het kader van goede dienstverlening is het digitaal mogelijk of door persoonlijk contact. Wanneer de gemeenteraad de niet passende initiatieven bespreekt, kan zij ervoor kiezen initiatieven toch te ondersteunen.

5.3 Democratische versterking

We gaan dus op zoek naar een effectieve relatie tussen de overheid en inwoners. Blijvend zetten we in op democratische versterking om de verbinding tussen de representatieve en participatieve democratie te verbeteren. Het vaststellen van het participatie en cocreatiekader is hierin de eerste stap. We houden continu in de gaten op welke manieren we inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties het beste kunnen betrekken en hoe we wijk- en kerngericht werken tot een succes kunnen maken.

Er zijn veel maatschappelijke ontwikkelingen die de samenwerking tussen de gemeente en de samenleving kunnen verrijken, maar ook onder druk zetten. Dit vraagt van ons hier continu aandacht voor te hebben en op te anticiperen. Door het hele land zetten gemeenten daarom in op democratische versterking en vernieuwing.

Bijlage 1: resultaten participatietraject

Hoe kunnen we de kennis van onze inwoners, ondernemers en partners zo goed mogelijk benutten om gezamenlijk de maatschappelijke opgaven te vervullen? Een vraag die we met in het participatie en cocreatie kader beantwoorden. En dat doen we niet alleen. In mei en juni gingen we met Wijchenaren in gesprek over het onderwerp 'Participatie en cocreatie'. Dat deden we op verschillende manieren:

- Vragenlijst via enquête en swipocratie
- Participatie café
- Onlinebijeenkomst

Demografie

Kern	% deelnemers o.b.v. inwoneraantal
Alverna	2,1%
Balgoij	1,3%
Batenburg	1,2%
Bergharen	0,5%
Hernen	0,7%
Leur	3,7%
Niftrik	3,1%
Wijchen	0,6%

De respondenten van zowel de vragenlijst als de swipocratie wonen qua aantal grotendeels in de kern Wijchen. Kijken naar het percentage van inwoners uit de verschillende kernen dat heeft deelgenomen, ligt het aantal wel weer dicht bij elkaar.

Verder zijn de respondenten merendeels ouder dan 35 jaar, en bij de swipocratie is de meerderheid ouder dan 50 jaar. Hieruit concluderen wij dat we vooral de doelgroep van 35 jaar en ouder aantrokken voor dit participatietraject en dat de verdeling van de deelnemers redelijk gelijk is over de kernen.

Voorkeuren bij participatie

De voornaamste manieren waarop de deelnemers de enquête hebben gevonden is via het weekblad en sociale media. De meerderheid van de deelnemers geeft aan graag te participeren bij projecten en plannen van de gemeente, en dat zij graag overal over meedenken. Van de 3 manieren om te participeren: meedenken, meepraten en meebeslissen prefereren de meeste Wijchenaren om mee te praten. De belangrijkste redenen om te participeren zijn omdat ze betrokken willen zijn bij veranderingen in de wijk, buurt, dorp of straat en omdat ze de belangen van de buurt en de gemeenschap op de agenda willen houden. Dezelfde thema's zien we terug bij de onderwerpen waar de deelnemers het liefst over meepraten. Dit zijn veranderingen in mijn wijk, buurt, dorp of straat over inrichting, bereikbaarheid, groen en parkeren, bouwprojecten in de straat, wijk, buurt of dorp en onderwerpen over de nabije toekomst. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de deelnemers graag over onderwerpen meepraten die in de eigen leefomgeving voorkomen, en zogenoemd 'dichtbij' komen. Daarnaast participeren deelnemers graag over meer fysieke onderwerpen dan sociale onderwerpen.

De deelnemers participeren zowel graag online als offline, en worden het liefst geïnformeerd middels een nieuwsbrief per e-mail. Verder geven zij aan dat zij graag een website of participatieplatform

willen waar alle projecten en initiatieven te vinden zijn waarover zij kunnen meepraten of meedenken. Daarnaast worden ze graag betrokken middels een swipocratie en via polls en peilingen. De deelnemers geven dus de voorkeur aan onlineparticipatiemiddelen om betrokken te worden bij projecten van de gemeente. De meerderheid van de Wijchenaren geeft aan dat de gemeente hun het beste kan helpen middels een samenwerking met de gemeente en door financiële ondersteuning te bieden.

Verbeterpunten voor participatie

De deelnemers hebben aangegeven niet positief of negatief, maar neutraal te zijn over de manier waarop ze hun stem kunnen laten horen over belangrijke onderwerpen. De twee voornaamste redenen die gegeven zijn waardoor deelnemers niet participeren zijn een gebrek aan tijd en dat zij het idee hebben dat er niks met hun mening gebeurt. Ze geven aan dat de gemeente de deelnemers meer kan betrekken door inwoners eerder te betrekken en door beter te luisteren naar de ideeën van inwoners.

Bovendien geeft de meerderheid van de deelnemers aan dat het niet duidelijk is hoe zij kunnen meedenken met de gemeente, dat zij geen vertrouwen hebben in wat de gemeente met hun input doet, dat inwoners niet goed genoeg betrokken worden bij nieuwe plannen en projecten, en dat de gemeente de inbreng van inwoners serieuzer moet nemen.

Leefbaarheidsgroep en dorpsraad

De meerderheid van de deelnemers geeft aan bekend te zijn met de leefbaarheidsgroep en dorpsraad in hun omgeving. Over het contact zijn de resultaten uit de enquête en swipocratie tegenstrijdig. De meerderheid van de deelnemers die de enquête hebben ingevuld geven aan wel eens contact te hebben gehad met de leefbaarheidsgroep of dorpsraad. De meerderheid van de deelnemers die de swipocratie hebben ingevuld geven aan nog geen contact te hebben gehad met de leefbaarheidsgroep of dorpsraad.

Uitdaagrecht, Omgevingswet & wijkbudget

De meerderheid van de deelnemers die de swipocratie hebben ingevuld vindt het uitdaagrecht een goed idee, echter geeft de meerderheid van de deelnemers die de enquête hebben ingevuld aan dat zij geen gebruik willen maken van het uitdaagrecht.

Bij plannen of projecten die vallen onder de omgevingswet zou de gemeente deelnemers het beste kunnen ondersteunen middels een contactpersoon van de gemeente die de Wijchenaren helpt.

De meerderheid van de deelnemers vindt het een goed idee dat er een wijkbudget is.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	5972
Extern Zaak ID	Z/23/110786
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2024
Agendapunt	7.2.a
Titel	Achtergrondinformatie: 110786 Informatienota Update communicatie en inwonersparticipatie bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Eigenaar	Sieuwerts, Yvette
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
110786 Informatienota Update communicatie en inwonersparticipatie bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	4 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
Raad openbaar Wijchen	2 juli 2024
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2024**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de informatienota over communicatie en inwonersparticipatie bij nieuwbouwprojecten en gebiedsontwikkeling.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/110786

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Update communicatie en inwonersparticipatie bij woningbouwprojecten en gebiedsontwikkeling

Datum: 4 juni 2024

Kernboodschap
We hebben stappen gezet om onze werkwijze op het gebied van communicatie en inwonersparticipatie in relatie tot woningbouwprojecten/gebiedsontwikkeling verder te verbeteren. Inwonerbetrokkenheid is immers een belangrijk thema in het coalitieakkoord van Wijchen. Met deze informatienota koppelen we aan uw raad terug wat we gedaan hebben. Daarbij zoomen we in op trajecten waarbij niet de gemeente, maar een projectontwikkelaar, een collectief (bij een CPO-project), een kleine particulier of een andere organisatie initiatiefnemer is.
Belangrijkste doel was om duidelijk te maken dat participatie een proces is dat voorafgaat aan de besluitvorming en waarvan de insteek is om plannen beter te maken. Door vooraf de dialoog aan te gaan met de omgeving kunnen initiatiefnemers van plannen inspelen op belangen van omwonenden en zo, waar mogelijk, hun plan verbeteren. Participatie kan ook leiden tot meer draagvlak voor een plan.
In de informatienota van 28 september 2023 (zaaknummer 110786) hebben we aangekondigd wat wij gingen doen. Met deze informatienota laten we u weten dat we deze plannen inmiddels allemaal geïmplementeerd hebben. Uiteraard is hierbij ook geanticipeerd op de Omgevingswet die 1 januari in werking is getreden. De aanpassingen die we gedaan hebben sluiten aan bij het nieuwe kader voor participatie en co-creatie, dat inmiddels aan uw raad ter besluitvorming is voorgelegd.

Toelichting
Puntsgewijs, verwijzend naar de plannen zoals in de informatienota van verleden jaar, geven we aan wat we gedaan hebben:

- Op de website staat informatie over het indienen van een principeverzoek. Hier zijn onze participatiewijzers aan toegevoegd zodat initiatiefnemers zich in een vroeg stadium kunnen voorbereiden op het vervolgtraject wanneer principemedewerking verleend wordt.

- In de communicatie naar initiatiefnemers wordt duidelijker en eenduidig aangegeven wat precies wordt verstaan onder principemedewerking. De term ‘principebesluit’ wordt niet meer gebruikt, omdat dit de indruk kan wekken dat alles al besloten is. Er wordt voortaan gesproken over ‘een besluit tot principemedewerking op basis van een globale toets op beleid, regelgeving en ruimtelijke kaders’.

- Zodra het college een positief besluit omtrent principemedewerking neemt, ontvangt de initiatiefnemer niet alleen aanvullende eisen t.a.v. onderzoeken en verdere uitwerking van zijn plannen, maar ook uitleg over het belang van participatie en standaard tips en suggesties voor de verdere vormgeving van de

participatie. Hiervoor hebben wij de *'participatiewijzer voor initiatiefnemers'* doorontwikkeld. Hierin staan ook voorbeelden voor een gespreksverslag en een brief. Als initiatiefnemers er behoefte aan hebben, denken wij ook mee over de aanpak van het participatieproces.

- In de beantwoording van aanvragen van initiatiefnemers hebben we standaard teksten opgenomen zodat mensen op dezelfde wijze worden geïnformeerd over het proces en de meerwaarde van participatie.

- We vragen initiatiefnemers om in de toelichting van het Omgevingsplan of de Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) dat zij gaan uitwerken een paragraaf op te nemen met een algemene toelichting/conclusie over het doorlopen participatietraject. Hierbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan de planverbeteringen welke het participatieproces hebben opgeleverd. Uitgebreidere verslaglegging kan in een niet-openbare bijlage.

- Besluiten tot principemedewerking worden voortaan actief openbaar gemaakt. Deze worden een week na het collegebesluit gepubliceerd. Zo krijgen initiatiefnemers de gelegenheid om betrokkenen te informeren en voorkomen we dat zij kennisnemen van een principebesluit via de pers.

- Om meer aandacht te schenken aan het proces en de inhoud van principemedewerking sturen we bij grotere ontwikkelingen persberichten over de besluitvorming rondom deze initiatieven.

- We hebben ook de *'participatiewijzer voor belanghebbenden'* doorontwikkeld. Hierin geven we toelichting over het doel van participatie en hoe dit in zijn werk gaat. We stimuleren hierin ook dat inwoners in een vroeg stadium, voorafgaand aan de formele besluitvormingsprocessen, meedenken in ontwikkelingen. Juist als de plannen nog niet helemaal vast staan. Dit om teleurstellingen en frustratie te voorkomen als inwoners pas in een laat stadium met goede ideeën komen.

- Deze *'participatiewijzer voor belanghebbenden'* staat op onze website en brengen we onder de aandacht via onze communicatiekanalen. Dit gaat iedere keer gepaard met de kernboodschap over het doel van participatie. Hiervoor zijn artikelen voorbereid.

- We zijn regelmatig aanwezig bij informatieavonden van initiatiefnemers. Niet alleen als toehoorder, maar ook om toelichting te geven op het proces en de rol van de gemeente. We willen als gemeente meer zichtbaar zijn, zonder de regie naar ons toe te trekken.

Gevolgen
Betere participatie zorgt ervoor dat betrokkenen zich gehoord voelen en draagt zo bij aan betere plannen en zorgvuldige besluitvorming. Daarnaast kan participatie zorgen voor meer draagvlak bij ruimtelijke besluiten.

Participatie
Als input voor de doorgevoerde verbeteringen hebben we de vele contacten, signalen en ervaringen met en van inwoners en initiatiefnemers gebruikt.

Communicatie
We blijven inwoners en initiatiefnemers informeren over participatie via de gebruikelijke kanalen.

Uitvoering of Vervolgstappen
De verbeterpunten uit zijn hiermee uitgevoerd en afgerond. Uiteraard blijven we alert op signalen en scherpen we onze werkwijze aan wanneer nodig.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	5989
Extern Zaak ID	Z/24/228375
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2024
Agendapunt	7.3
Titel	228375 Beslisnota Grip op bewindvoering
Organisatieonderdeel	domein Publiekszaken - team Inkomen en ondersteuning
Eigenaar	Hemmen - Geerdinck, van, Evy
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Derks, M. (Martijn)

Bijlagen
228375 Beslisnota Grip op bewindvoering

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	18 juni 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	21 juni 2024
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2024**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2024

Toelichting

Betreft beslisnota voor de gemeenteraad.

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. de opdracht (amendement 20-04-2023) aan het college voor het opstellen van een businesscase naar bewindvoering in gemeentelijke handen in te trekken en
2. het voor de uitvoering van het amendement gereserveerde bedrag in te zetten voor een betere sturing op instroom en doorstroom naar schuldhulpverlening en uitstroom naar financiële zelfredzaamheid. Dit bedrag wordt gedekt uit in de algemene middelen vrijgevallen gelden afkomstig van de bij het amendement gereserveerde middelen voor de businesscase.

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/24/228375

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Grip op bewindvoering

Datum: 18 juni 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. de opdracht (amendement 20-04-2023) aan het college voor het opstellen van een businesscase naar bewindvoering in gemeentelijke handen in te trekken en
2. het voor de uitvoering van het amendement gereserveerde bedrag in te zetten voor een betere sturing op instroom en doorstroom naar schuldhulpverlening en uitstroom naar financiële zelfredzaamheid. Dit bedrag wordt gedekt uit in de algemene middelen vrijgevallen gelden afkomstig van de bij het amendement gereserveerde middelen voor de businesscase.

Aanleiding

In het amendement "Meer grip op schuldenproblematiek" van 20 april 2023 heeft de raad het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen opdracht gegeven een businesscase op te stellen waarin de mogelijkheden worden uitgewerkt om bewindvoering in eigen beheer te laten plaatsvinden.

Al veel gemeenten hebben onderzoek gedaan naar bewindvoering in eigen beheer en naar alternatieve vormen van samenwerking. Van een aantal gemeenten in de omgeving hebben wij deze businesscases bekeken: Arnhem en Nijmegen, Gennep en Land van Cuijk. De bevindingen zijn vrijwel identiek en worden hieronder besproken. Wij adviseren dan ook om de middelen niet in te zetten voor een nieuwe businesscase maar voor het verbeteren van de samenwerking tussen bewindvoerders en gemeente.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-04-2023	Meer grip op schuldenproblematiek, Amendement van de fractie van Kernachtig Wijchen, PvdA, VVD, Wijchen Lokaal en CDA

Gewenst resultaat

Om de kosten uit bijzondere bijstand voor bewindvoering te verminderen en de kwaliteit van schuldhulpverlening en uitstroom naar financiële zelfredzaamheid te verbeteren, willen we een verbetering van de samenwerking tussen schuldhulpverlening en bewindvoering.

Argumenten

2.1 Bewindvoering in eigen beheer uitvoeren is juridisch gezien niet zonder risico's.

Bewindvoerders kunnen bezwaren maken waarna lange processen volgen. De gemeente moet een zogenaamd "algemeen belang besluit" nemen waardoor zij zich opstelt als een gelijkwaardige concurrent binnen de private markt van bewindvoerderskantoren. Tegen een dergelijk besluit kunnen bewindvoerders bezwaar en beroep aantekenen. De gemeenten die nu bewindvoering in eigen beheer doen, hebben dit al langer geleden geïnitieerd, in een tijd waar bewindvoerders hier nog niet zo spits op waren.
Wij achten het "risico" dat een bewindvoerder beroep aantekent en in het gelijk wordt gesteld groot.

2.2 Bewindvoering in eigen beheer zal niet leiden tot lagere kosten.

Een tweede aspect betreft het beoogde financiële voordeel. Op basis van de gegevens van de andere gemeenten (Arnhem, Tilburg, Boxmeer, Kredietbank Limburg), bewindvoerders en budgetbeheer van Bureau Schuldhulpverlening Nijmegen kan 1 fte bewindvoering een caseload hebben van 60 casussen. Dit komt overeen met onze eigen ervaring.
Op het prijsniveau van 2024 worden de kosten voor 1 fte, inclusief overhead en andere uitvoeringskosten, geschat op € 125.000 per jaar. Wijchen heeft in 2024 ca 260 personen in bewindvoering voor een budget van afgerond € 550.000. Tegen de kostprijs die we nu inschatten zou dat in eigen beheer dus neer komen op eveneens € 550.000.

Met deze kosten zijn we er nog niet. Ook zal de gemeente Wijchen de eerste jaren extra moeten investeren om te voldoen aan de kwalificatievereisten, om medewerkers aan te trekken en op te leiden en om de juiste systemen aan te schaffen.

2.3 Er is een alternatief om meer grip op de kosten te houden en de kwaliteit van schuldhulpverlening inclusief uitstroom en nazorg te vergroten: het convenant.

Het convenant is een geschikt en veelgebruikt instrument door gemeenten om afspraken met bewindvoerders te maken en daardoor meer grip op bewind te hebben. Dit proces moet zorgvuldig worden opgezet en begeleid. Meestal wordt hier een bureau voor ingeschakeld. De gereserveerde middelen kunnen voorzien in de kosten die hiermee gemoeid zijn.

2.4 Een convenant met bewindvoerders leidt tot een betere kwaliteit van dienstverlening.

In een convenant tussen gemeente en bewindvoerders kunnen regels worden opgenomen over de overdracht naar schuldhulpverlening, de samenwerking op het terrein van financiële zelfredzaamheid, het bevorderen van uitstroom uit bewindvoering en de nazorg om terugval te voorkomen. Het convenant biedt ruimte om de samenwerking structureel vorm te geven en om elkaar hierop ook aan te spreken.

Tegenargumenten en risico's

2.1 Deelname aan het alternatief is vrijwillig.

Betrokken partijen, bewindvoerders, kunnen niet worden verplicht te voldoen aan de afspraken tot een betere samenwerking. Het ondertekenen van een convenant gebeurt op vrijwillige basis. Er zijn geen juridische gronden op basis waarvan bewindvoerders kunnen worden gehouden aan de gemaakte afspraken. Wel heeft de gemeente op deze grond de keuze om wel of geen samenwerking met een bewindvoerder aan te gaan.

Financiële gevolgen

Voor het proces om te komen tot een verbetering van de samenwerking met bewindvoerders vragen wij u € 15.000. Dit bedrag wordt gedekt uit in de algemene middelen vrijgevallen gelden afkomstig van de bij het amendement gereserveerde middelen voor de businesscase.

Communicatie

Zodra het besluit is genomen informeren wij betrokkenen en onze maatschappelijke partners.

Inwonersparticipatie

Het Adviesorgaan Sociaal Domein heeft het voorstel bestudeerd. Inmiddels is er meer bekend over de voor- en nadelen van bewindvoering in eigen beheer. Er zijn diverse cases bestudeerd. Het Adviesorgaan verwacht geen nieuwe informatie uit een nieuwe businesscase. Haar advies is te investeren in kwaliteit. Ze heeft de voorkeur voor afspraken met bewindvoerders waar goede ervaringen mee zijn. Ze stelt voor om het bedrag te investeren in het verbeteren van de door-en uitstroom en daarbij afspraken te maken over de nazorg om terugval te voorkomen.

Uitvoering of Vervolgstappen

- Voor de voorbereiding en totstandkoming van het convenant maken wij gebruik van een bureau dat gemeenten begeleid bij dit proces.
- In Q3 van 2024 starten we met de uitnodiging aan bewindvoerders waar wij nu mee samenwerken.
- Samen wordt gewerkt aan een convenant dat leidt tot het gewenste resultaat.
- Het convenant wordt in Q1 2025 ondertekend door alle betrokken partijen.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel
Advies
Juridische Zaken Team Werk & Inkomen

Commissievergadering Wijchen

Dossiernummer	6076
Extern Zaak ID	Z/24/252358
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	12 september 2024
Agendapunt	7.4
Titel	252358 Beslisnota Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team Welzijn, Onderwijs en Sport
Eigenaar	Hendrix, Yvette
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
252358 Beslisnota Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk
BIJLAGE 1 Motie 11 Gelijkheidsmonument (21 61958)_2
BIJLAGE 2 Ondernomen processtappen en toelichting op motievragen
BIJLAGE 3 Procesvoorstel Artikel 1 Kunstwerk

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	15 juli 2024
Stukken Agendacommissie Wijchen	30 augustus 2024
Commissievergadering Wijchen	**12 september 2024**
Raad openbaar Wijchen	26 september 2024

Toelichting

Het voorstel haakt aan op het eerder ingezette proces tbv de raadsinformatienota Procesvoorstel Artikel 1 Kunstwerk onder Z/23/1307853. Op aangeven van de agendacommissie van 21 juni jl wordt de opzet gewijzigd naar een beslisnota voor de raad. Daarom is gekozen voor een nieuw zaaknummer. Bedoeling is deze op de agendacommissie van (uiterlijk) 12 september te plaatsen.

Voorgesteld besluit

Gemeente
Wijchen

Openbaar Zaaknummer: Z/24/252358

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Gelijkheidsmonument/artikel 1 Kunstwerk

Datum: 15 juli 2024

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De motie voor een Gelijkheidsmonument inhoud te geven door het college de opdracht te verstrekken een artikel 1 Kunstwerk te realiseren;
2. Het procesvoorstel artikel 1 Kunstwerk (Bijlage 3) vast te stellen;
3. Akkoord te gaan met de voorgestelde besteding van de in de perspectiefnota beschikbaar gestelde middelen.

Aanleiding
De raad heeft in juli 2021 een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen te komen met een procesvoorstel voor een Gelijkheidsmonument (Bijlage 1: Motie 11 21 61958).

Toelichting
In vervolg op de motie van de raad hebben er in 2022 en 2023 gesprekken plaatsgevonden met initiatiefnemers en een klankbordgroep bestaande uit maatschappelijke organisaties. Een beschrijving daarvan en een toelichting op de vragen uit de motie vindt u in Bijlage 2.

Met de input van de (eerder betrokken) klankbordgroep en die van de Kunstkring Wijchen, formuleerden we de kunstopdracht en de criteria. Dit heeft geleid tot het Procesvoorstel in Bijlage 3 dat met de Kunstkring Wijchen is afgestemd.

Het voorgenomen proces voor het realiseren van het monument is uitgewerkt. De daarbij behorende kosten zijn ook inzichtelijk gemaakt, deze bedragen € 82.000. Inmiddels is via de Perspectiefnota rekening gehouden met aangegeven benodigde middelen voor realisatie van het artikel 1 Kunstwerk

De agendacommissie Wijchen verzocht ons u een inhoudelijk en financiële voorstel ter besluitvorming voor te leggen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
08-07-2021	Raadsbesluit waarin Motie 11 (nr 21 61958 ingediend bij de Perspectiefnota 2021 Wijchen) is aangenomen.

Gewenst resultaat
Een raadsbesluit over de uitwerking van motie 11 getiteld Gelijkheidskunstwerk/-monument (aangenomen tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2021 Wijchen.

Argumenten

1.1 Artikel 1 Grondwet is een duidelijk begrip en maakt een afgebakende kunstopdracht mogelijk
In de kern is gelijkheid een begrip wat voor iedereen wat anders betekent. Dit komt de herkenbaarheid en uitvoerbaarheid van een monument of kunstwerk niet ten goede. Een meer concrete aanduiding is daarom gewenst. De focus willen we daarom leggen op de verbeelding van artikel 1 van de Grondwet. In een overleg met raads- en commissieleden in november 2023 is deze denkrichting aangekaart.

1.2 *De Kunstkring Wijchen wordt in de gelegenheid gesteld om actief deel te nemen.*
De Kunstkring Wijchen is voor ons een belangrijke, deskundige partner bij kunst gerelateerde kwesties. De organisatie gaf na de startsessie voor een Gelijkheidsmonument in februari 2022 aan vanwege de complexiteit van de opgave verder niet inhoudelijk betrokken te kunnen zijn. Door de herziene formulering van de opdracht met de verwijzing naar artikel 1 Grondwet, is zij hiertoe wel in staat.

1.3 Ook zonder een monumentfunctie, verdient het gevraagde een zichtbare uiting in de openbare ruimte
- Het kán mogelijk uitgroeien tot een monument, een plek voor (h)erkenning, verwondering, stille tochten of vieringen. Gelijkheid en artikel 1 gaan over iedereen en is voor iedereen. Dit is een kracht, maar het heeft daardoor ook een algemeen karakter. Of het ook een regionale of provinciale betekenis zal krijgen is niet te sturen en zal zich op eigen wijze ontwikkelen.
- Publiektoegankelijke kunst levert ook een positieve bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte en verhoging van de sociale sfeer. Een dergelijk kunstwerk komt het best tot zijn recht op een centrale plek in onze gemeente. Een die goed bereikbaar is en waar het werk goed zichtbaar is. We denken daarbij aan een locatie rondom het Wijchens centrum.

2.1 Het procesvoorstel is vanuit een brede vertegenwoordiging tot stand gekomen waardoor er een stevig draagvlak is
In 2022 hebben er gesprekken plaatsgevonden met de initiatiefnemers, toenmalige burgermeester en een klankbordgroep bestaande uit maatschappelijke organisaties (vertegenwoordigers van het 4 mei Comité, Amnesty International, COC, antidiscriminatievoorziening Vizier). Eind 2023 en in 2024 werkten we ook samen met de Kunstkring Wijchen en ontvingen adviezen. We vertrouwen op haar deskundigheid en op de professionaliteit van de kunstcommissie.
De input van de brede klankbordgroep en van de Kunstkring Wijchen verwerkten wij in de criteria en kunstopdracht in het procesvoorstel.

3.1 *Voor de uitwerking van het procesvoorstel zijn extra middelen nodig*
Voor dit nieuwe beleidsinitiatief is € 82.000 aan investering nodig. In de Perspectiefnota 2024 is dit al opgenomen. We verzoeken de raad om de realisatie van het kunstwerk financieel mogelijk te maken en te borgen in de begroting 2025 en 2026. Alleen dan kan het proces zoals beschreven in het procesvoorstel doorgang vinden en kan de Kunstkring Wijchen daadwerkelijk starten.

Tegenargumenten en risico's
1.1 *Welk impact het kunstwerk zal hebben is onzeker*
Hoe de boodschap van artikel 1 Grondwet tot uiting komt in het kunstwerk, of dit in de smaak valt bij de aanschouwer en of het bijdraagt aan de bewustwording is onzeker.
De betekenis zit in de positieve kernwaarde van artikel 1 Grondwet, deze verdient een kunstzinnige uiting in onze publieke openbare ruimte. We staan immers voor een inclusieve samenleving. Publiektoegankelijke kunst levert ook een positieve bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte en verhoging van de sociale sfeer. Per definitie brengen kunstzinnige uitingen iets te weeg, en dat is juist de kracht ervan. Verder zijn, zoals aangegeven, de voorwaarden aanwezig om te komen tot een gedragen kunstuiting.

Financiële gevolgen
In 2021 is via de meicirculaire door het Rijk extra middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor het versterken van de gemeentelijke anti-discriminatie. Dit was in de begroting 2024 structureel verwerkt via een stelpost ad. € 19.000. De afgelopen jaren zijn deze middelen (deels) overgeheveld, waardoor de stelpost in 2024 € 39.700 bedroeg. Via de Perspectiefnota 2024 hebben we de budgetten herverdeeld volgens onderstaande tabel:

Jaar	**Budget kunstwerk**
2024	€ 14.500
2025	€ 37.500
2026	€ 30.000

In 2024 verstrekken we vergoedingen voor de uitgewerkte ontwerpen, de Kunstkring en de selectiecommissie.
In 2025 verwachten we de materiaalkosten kunstwerk, legeskosten omgevingsvergunning.
In 2026 besteden we het budget aan het honorarium voor de kunstenaar en additionele kosten voor de gemeente.

De budgetaanvraag voor het realiseren van het kunstwerk en het vrijvallen van de stelpost zijn verwerkt in de Perspectiefnota 2024.
De structurele onderhoudskosten ramen we op € 250, gezien het geringe bedrag stellen we voor om dit te verwerken in de volgende herijking van het meerjaren onderhouds-plan.

Communicatie/uitvoering of Vervolgstappen
De Kunstkring Wijchen wordt van uw besluit de hoogte gesteld. Bij accordering kunnen de stappen conform het procesvoorstel worden uitgevoerd.

Inwonersparticipatie
Met de gevoerde overleggen met de klankbordgroep en de initiatiefnemers van de motie menen we een brede vertegenwoordiging te hebben gerealiseerd.
In de uitvoering van het procesvoorstel nemen kunstenaars van de longlist deel aan de inspiratiesessie, dit is een ontmoeting met (een afvaardiging van) de inclusiewerkgroep Wijchen.
Afhankelijk van de uiteindelijke locatie, zullen de direct omwonenden betrokken worden.

Geheimhouding Nvt
Voorstel
Adviseurs financiën, beheer & onderhoud, kunst & cultuur, anti-discriminatie, inkoop, subsidies zijn akkoord.

De Gemeenteraad van Wijchen

21 61958 Perspectiefnota 2021 Wijchen **Motie 11**

Gelijkheidskunstwerk/-monument

Motie van de fracties van PvdA, Kernachtig Wijchen, D66 en VVD
Eerste indiener motie: Peter Gatzen

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 8 juli 2021.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat:

- Alle mensen van gelijke waarde zijn en daarom gelijk behandeld moeten worden. Dat is het beginsel van mensenrechten.
- Ongelijkheid nog te vaak voorkomt, bijvoorbeeld in situaties van discriminatie, antisemitisme en homohaat, en lang niet altijd het nieuws bereikt.
- Mensen met een lichamelijke beperking ook nog vaak ongelijkheid ervaren, en dat inclusie het uitgangspunt is; Wijchen is bezig met het opstellen van de inclusie-agenda.
- De indieners van deze motie vinden dat Wijchen de komende jaren een voorbeeld dient te zijn als het gaat om inclusie en gelijkheid in de breedste zin van de betekenis.
- Een kunstwerk een actieve bijdrage kan leveren in bewustwording en het uitdragen van het belang van gelijkheid.
- Een kunstwerk ook educatief gebruikt kan worden door scholen tijdens lesprogramma's over gelijkheid en een historisch perspectief daarover.
- Een kunstwerk wellicht kan uitgroeien tot een regionaal monument en een regionale betekenis zou kunnen krijgen.

Verzoekt het college op:

- Om voor de begrotingsvergadering in overleg met de Kunstkring met een procesvoorstel te komen voor de realisatie van een gelijkheidsmonument in Wijchen. Dit voorstel dient te bevatten:
  - Een procesvoorstel gericht op realisatie in 2022-2023.

- Benodigd budget voor kunstwerk en inrichting van plein-functie eromheen.
- Mogelijkheden voor eventuele provinciale en lokale fond-senwerving.
- Mogelijkheid om een betekenis te krijgen als monument in de regio/provincie.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van

PvdA, Peter Gatzen
Kernachtig Wijchen, Twan van Bronkhorst
D66, Han Demmers
VVD, Wessel Krale

Bijlage 2
Ondernomen processtappen en toelichting op de vragen in de motie.

De raad heeft in 2021 een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen te komen met een procesvoorstel voor een Gelijkheidsmonument. In 2022 en 2023 hebben er gesprekken plaatsgevonden met initiatiefnemers en een klankbordgroep bestaande uit maatschappelijke organisaties. De daaropvolgende ambtelijke uitwerking is aangehouden. Tevens is er bestuurlijk voor gekozen een pas op de plaats te maken.
De opdracht is concreter gemaakt door het toe te spitsen op de verbeelding van artikel 1 van de Grondwet.
Met input van de (eerder betrokken) klankbordgroep en die van de Kunstkring Wijchen formuleerde de gemeente de kunstopdracht en de criteria.

Ondernomen processtappen

Beschrijving eerste fase
We hadden advies gevraagd bij Cultuur Oost en bij de gemeente Nijmegen. Op grond daarvan kwamen we in eerste instantie tot een (andere) projectstructuur met een klankbordgroep, kunstcommissie, verbinder en projectleider.
De Kunstkring Wijchen was niet vooraf op de hoogte van de inhoud van de motie om met hen te komen tot een procesvoorstel. De organisatie nam deel aan de startsessie in februari 2022, daarna gaf zij aan vanwege de complexiteit van de opgave verder niet inhoudelijk betrokken te kunnen zijn.
In deze eerste fase is er breed contact georganiseerd. Met onder meer vertegenwoordigers van het 4 mei Comité, Amnesty International, COC, Kunstkring Wijchen, antidiscriminatievoorziening Vizier. Ook breed vanuit de gemeente, de raad en ambtelijk. Al deze partijen hebben belangrijke bijdragen geleverd aan het formuleren van de criteria en de kunstopdracht**.**

Beschrijving tweede fase
Eind 2023 is de ambtelijke uitwerking aangehouden. Er is voor gekozen een pas op de plaats te maken. Ook is hierover in een informeel overleg met raads- en commissieleden van de zeven fracties uit de raad van gedachten gewisseld. Uiteindelijk is het initiatief geherformuleerd. De eerder geleverde input van de toenmalige klankbordgroep en gevraagde adviezen van de Kunstkring Wijchen zijn daarbij ook verwerkt.
Het college komt tot een meer afgebakende en daardoor meer duidelijke kunstopdracht. Adviezen hierover zijn ingewonnen bij onze interne subsidie- en inkoopadviseurs. Door de herziene formulering van de opdracht is de Kunstkring Wijchen nu ook in de gelegenheid om een actieve rol op te pakken.
De focus ligt op een verbeelding van artikel 1 van de Grondwet. In nauwe samenwerking met de Kunstkring Wijchen is ook gekozen voor een minder complexe organisatiestructuur.

Toelichting op de vragen in de motie

Mogelijkheden van cofinanciering
De subsidieadviseurs van de WDW beoordeelden dat Regeling Kunstopdracht van het Mondriaanfonds het meest van toepassing is. Een eerdere projectopzet is in 2023 ter beoordeling het Mondriaanfonds aangeboden om de subsidiekansen te beoordelen. Het Mondriaanfonds kon niet aangeven hoe groot de kans is dat de aanvraag voor de subsidies in de voorbereidings- en uitvoeringsfase gehonoreerd zouden worden. Het fonds gaf aan waardering te hebben voor de zorgvuldigheid van het ingediende procesvoorstel.
Het leverde ons voortschrijdend inzicht op over de hoge eisen die gesteld worden aan professionaliteit en aan inhoudelijke en procesmatige verantwoording. De extra waarborgen in de projectstructuur zouden kostenverhogend en vertragend werken en bovendien een belemmering vormen voor de keuzevrijheid van de Kunstkring en de kunstcommissie. We zien daarom af van aanvullende externe cofinanciering. Wel gaan wij uit van de vergoedingsrichtlijnen die gelden voor opdrachten in de kunstwereld.

Kosten
We begroten de totale incidentele kosten op € 82.000.
- voor 2024 is € 14.500 begroot voor vergoedingen uitgewerkte ontwerpen, voor de Kunstkring en de selectiecommissie
- voor 2025 is € 37.500 begroot voor materiaalkosten kunstwerk, legeskosten omgevingsvergunning.
- voor 2026 is € 30.000 begroot voor het honorarium kunstenaar en additionele kosten.

Daarnaast bedragen de kosten voor het kunstonderhoud in de openbare ruimte per 2027 structureel € 250 per jaar.
We namen deze financiële vertaling van het nieuwe beleid mee in de opgave voor de Perspectiefnota 2024.

Mogelijkheid om een betekenis te krijgen als monument in de regio/provincie.
Het gaat om de verbeelding van artikel 1 van de Grondwet. Iedereen in onze samenleving dient respectvol en gelijkwaardig behandeld te worden ongeacht gender, afkomst, fysieke gesteldheid, geestelijke gesteldheid, geslacht, levensbeschouwing/ godsdienst, leeftijd. Zo een uitingsvorm kan mogelijk uitgroeien tot een monument, een plek voor (h)erkenning, verwondering, stille tochten of vieringen. Het gaat over iedereen en het is voor iedereen. Dit is een kracht, maar het maakt ook dat het een meer algemeen karakter heeft. Of het een regionale of provinciale betekenis zal krijgen is niet te sturen en zal zich op eigen wijze ontwikkelen. De betekenis zit in de positieve kernwaarde van artikel 1 Grondwet dat een kunstzinnige uiting in onze publieke openbare ruimte verdient. We staan immers voor een inclusieve samenleving. Publiektoegankelijke kunst levert ook een positieve bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte en verhoging van de sociale sfeer.
Een dergelijk kunstwerk komt het best tot zijn recht op een centrale plek in onze gemeente. Een die goed bereikbaar is en waar het werk goed zichtbaar is. We denken daarbij aan een locatie rondom het Wijchens centrum.

PROCESVOORSTEL

Kunstopdracht

De gemeente Wijchen legt deze opdracht voor aan kunstenaar(s):

"Kom met een kunstzinnige verbeelding (ongeacht de gekozen vorm/aanpak) gerelateerd aan artikel 1 van de Grondwet, dat als betekenisvol kunstwerk in de openbare ruimte in Wijchen herkend wordt en echt iets toevoegt"

Art 1 Grondwet:
"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan."

Randvoorwaarden

Kunstwerk en locatie

- Plaatsing is in de openbare buitenruimte. Beoogde locatie is centraal gelegen, rondom het Wijchens centrum.
- Het betreft een permanent kunstwerk.
- De verbeelding dient duurzaam te zijn, dus 'hufterproof', stabiel en weerbestendig. Van belang om hiermee rekening te houden bij de materiaalkeuze
- Indien kunstwerk aanraakbaar of benaderbaar is, dan gelden er extra veiligheidscriteria zoals het ontbreken van scherpe randen en uitsteeksels, extra stabiliteit, beperken valrisico (vanwege klimmen)
- Het zet aan tot beleving
- Ultimo juni 2026 vindt oplevering plaats.

Kunstenaar(s)

- Kunstenaars komen bij voorkeur uit de gemeente Wijchen. Het Rijk van Nijmegen ofwel uit de wat ruimere regio is ook mogelijk
- Kunstenaars van de longlist nemen deel aan de inspiratiesessie. Dit is een ontmoeting met (een afvaardiging van) de inclusiewerkgroep Wijchen. Inwoners voor wie het ervaren van gelijkheid niet altijd vanzelfsprekend is, bieden inspiratie aan en wisselen informatie uit
- Kunstenaars ontvangen voor de eerste schets (longlist) geen vergoeding; voor de 3 uitgewerkte ontwerpen (shortlist) verstrekt de gemeente een vergoeding van € 3.000 elk. Voor de kunstenaar die het werk uiteindelijk realiseert is dit additioneel aan het honorarium.

Kunstbudget voor de uitwerking van het gekozen ontwerp

- Deze bedraagt € 55.000. Dit bestaat uit de materiaalkosten (inclusief sokkel) en uit het kunstenaarshonorarium
- Het honorarium voor de kunstenaar is € 18.000. Hierbij is rekening gehouden met richtlijnen hiervoor die gebruikelijk zijn in de kunstwereld.
- Voor het realiseren van het kunstwerk (exclusief arbeidsuren) is maximaal beschikbaar € 37.000.
- Funderings-, plaatsings- en vervoerskosten maken geen deel uit van het kunstbudget en komen ook voor rekening van de gemeente.

Vergoedingen Kunstkring Wijchen en selectiecommissie

- De leden (maximaal vijf) van de selectiecommissie ontvangen maximaal € 100 per persoon per samenkomst; uitgaand van maximaal vijf bijeenkomsten.
- De Kunstkring Wijchen ontvangt voor de coördinatie en uitvoering € 3.000.

Projecttraject

Kunstkring Wijchen

- Stelt een selectiecommissie samen (oneven aantal deelnemers); dit zijn deskundigen van verschillende expertises van de kunst. Een vertegenwoordiger van de Kunstkring Wijchen zal hieraan deelnemen.
- Stelt een longlist samen van kunstenaars, die door hen benaderd worden. De keuze is op basis van eerdere werken
- Vraagt aan deze kunstenaars of ze interesse hebben om een voorstel/schets aan te leveren welke voldoet aan de opdracht en de randvoorwaarden
- Informeert kunstenaars van de longlist vooraf over de condities van de gemeente zoals geformuleerd in de voorwaarden: eisen kunstwerk, locatie, inspiratiesessie, vergoedingen en kunstbudget.
- Stuurt de geïnteresseerde kunstenaars een uitnodiging door voor de inspiratiesessie
- Ontvangt de bedoelde eerste schetsen/ontwerpen
- De selectiecommissie selecteert drie kunstenaars op basis van de geformuleerde randvoorwaarden en door de commissie zelf geformuleerde kunstzinnige criteria, dit resulteert in de shortlist
- Deelt de shortlist ter informatie met de gemeente; alleen bij onoverkomelijke bezwaren kan worden afgeweken van deze shortlist
- Vraagt de drie kunstenaars een uitgewerkt ontwerp of maquette aan te leveren. Er wordt daarbij een technische en budgettaire onderbouwing gevraagd. Dit moet een goede 3D-beschrijving zijn. De kunstenaar geeft een nauwkeurige omschrijving van plaatsing, omvang, gewicht, materiaal en kleur van het kunstwerk. Deze informatie is ook van belang voor de voorbereidingen omgevingsvergunningaanvraag. Daarbij maakt de kunstenaar inzichtelijk wat de kosten zullen zijn van het materiaal en realiseren van het kunstwerk.
- Selecteert op basis van de geformuleerde randvoorwaarden en door de commissie zelf geformuleerde kunstzinnige criteria welke van de drie voorstellen wordt voorgedragen aan het college ter besluitvorming
- De gemeente kan alleen in geval van onoverkomelijke bezwaren afwijken van de voordracht.

Uitvoering Kunstwerk

- Het college geeft de geselecteerde kunstenaar de opdracht het voorgestelde kunstwerk te maken
- Gemeente stelt de materiaalkosten van het kunstbudget direct beschikbaar. Het honorarium wordt na oplevering betaald.
- Transport en plaatsing van het kunstwerk (incl. sokkel) zal door de gemeente Wijchen worden verzorgd in overleg met de kunstenaar
- Het kunstwerk wordt opgenomen binnen het gemeentelijk onderhoudsplan voor kunst in de openbare ruimte.

Tijdspad

- 2024 samenstelling longlist en shortlist
- eerste helft 2025 shortlist, voordracht en opdracht
- (ultimo) juni 2026 oplevering, plaatsing, onthulling kunstwerk

Verantwoordelijkheden

Kunstkring Wijchen
- Samenstelling van selectiecommissie
- Voortgang project als overeengekomen
- Voordracht van het kunstwerk aan de gemeente Wijchen
- Communicatie met betrokken kunstenaars
- Intermediair tussen de kunstenaars en de opdrachtgevers

Gemeente Wijchen
- Formuleren van de projectopdracht
- Beschikbaar stellen van het noodzakelijk budget
- Aanvraag van alle gevraagde vergunningen
- Draagt zorg voor de inrichting van de fysieke omgeving: funderen en egaliseren, vervoeren en plaatsen van het werk met eventueel informatief bord
- Organiseren onthulling